

7175

Biblioteca de LO TEATRO REGIONAL.—Obra n.º 156

LOS MINAYRES

Drama en tres actes

eserit en prosa

ORIGINAL DE

Manel Rovira y Serra

*Estrenat ab extraordinari aplauso en lo Teatro Catalá
(Romea) la ve'lla del 4 de Desembre de 1899.*

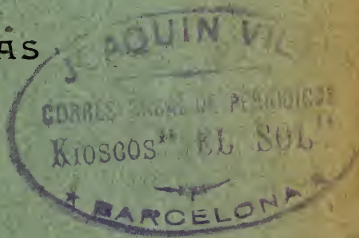
Preu: DUAS PESSETAS

BARCELONA

Biblioteca de "Lo Teatro Regional"

Ronda de Sant Pere, 19 y 21, 1.º, 1.ª

1900

*

LOS MINAYRES

Drama en tres actes

eserit en prosa

ORIGINAL DE

Manel Rovira y Serra

*Estrenat ab extraordinari aplauso en lo Teatro Catalá
(Romea) la vella del 4 de Desembre de 1899.*

BARCELONA

Eduard Albacar, impressor

Carrer de Valencia, 247

1900

REPARTIMENT

Personatjes	Actors
Elvira.	<i>Sra. Clemente.</i>
Tayona.	» <i>Monner.</i>
Felip.	<i>Sr. Borrás (E)</i>
Mateu.	» <i>Santolaria.</i>
Rafel.	» <i>Guitart.</i>
En Baldufa.	» <i>Fuentes.</i>
El Galant.	» <i>Fernández.</i>
Tófol.	» <i>Manso.</i>
Mero.	» <i>Ros.</i>
Sidro.	» <i>Doménech.</i>
Toni.	» <i>Castells.</i>

Coros y gent del poble.

L'acció en nostres dias y te lloch en un poble de la provincia de Barcelona; comensa á mitj demati y acaba á mitja nit d'un mateix dia d'estiu.

Dreta y esquerra del actor.

Direcció artística á càrrech de D. ENRICH BORRÁS

Queda fet lo disposit á fi de prevenir tots los drets.

Pera los que á tals se referesca, es del cas entendrers ab don Joan Molas y Casas; Hospital, 12, según, ó hé ab sos respectius representants.

ACTE PRIMER

Decoració: Barri d'una casa de pagés; á l'esquerra la fatxada, en primer terme una finestra ab reixa, en segón terme la porta d'entrada gran. Devant de la fatxada de la casa, un emparrat, dessota una taula rodona y banchs de pedra. Al foro portalada molt gran de sortida. A dreta y esquerra d'aquesta portalada una paret de tanca, que per l'esquerra s'uneix ab la casa y á la dreta acaba en la primera caixa de bastidors. La paret de tanca estarà enramada per rosers ab flors de diferents colors. Al foro teló de montanya ó bosch y pe's costats arbres frondosos, queyent los brancalls y fullatje per sobre la paret de tanca. En lloch apropósit, una font ab aygua corrent. Penja d'un dels pals á travessos del emparrat, pero devant de la finestra de la casa, una gavia elegant y dintre un canari.—Es de dia.

ESCENA PRIMERA

ELVIRA, ricament vestida al istil de montanya y enjoyada de festa com disposada á anar á missa major, està fent un pom de flors ab las que talla ab unas estisoras dels rosers de la paret de tanca, segons ho marqui 'l dialech. **FELIP**, vestit ab pantalón y ermilla de panyo negre, calsant botas y ab camisa planxada de coll girat y xal negre, s'estarà assentat en un dels banchs de pedra de l'esquerra, contemplant acentuadament embobad á Elvira, mentres cull rosas.

- FEL.** Ves quin diantre d'ideya; volguer fer tú mateixa 'i pom.
- ELV.** (ab tó coquetó.) Es que las flors farán més olor si jo las cullo.
- FEL.** Tot podria ser.
- ELV.** La Mare de Deu m'ho estimará més; jo li faig lo pom y jo l'hi porto. (per una rosa vermella del roser.) ¡Quina una de tan hermosa!
- FEL.** (fixantshi pero sense mourers.) Sí que ho es.
- ELV.** Fins me dol tallarla de la branca.
- FEL.** Y déixaili; es a dir, fes lo que vulguis.
- ELV.** No, no, la cullo; que la Verge s'ho mereix tot.
- FEL.** ¡Ah! bé; aixó sí; tot l'hi debém á n'ella.
- ELV.** (per la rosa que ha tallat y baixant al proseni) ¡Y que maca!
- FEL.** (Aixecantse s'acosta á Elvira y la mitj abraça; sempre més embobad.) ¡Com tú!
- ELV.** (mitj avergonyida.) Me tornaré vermella... com la rosa.

- FEL. ¿Qué no t'ho puch dir?
- ELV. Sí; pero m'ho sento tantas vegadas...
- FEL. Es que sempre ho seràs de maca y... sempre t'ho diré... ¿sent?
- ELV. (*abstreta contemplant la flor diu entre dents:*) ¡Osa!...
- FEL. ¿En qué pensas?
- ELV. Y qu'es estrany; moltes vegadas hi he pensat; color de rosa... aquesta sí que n' es del color que 'n diuen de rosa; mes, á n' aquí (*pel pom*) n'hi ha de totes y també son rosas.
- FEL. Y ves que t' encajarrara...
- ELV. (*per un altre rosa del pom, tant grossa com l' altre pero d' un altre color.*) Y aquesta tambe n' es de maca.
- FEL. (*molt carinyós, pero may ab tó ridicul.*) Com tú.
- ELV. (*com dolquentli que li repeteixi, pero sempre carinyosa.*) ¿Altre vegada?
- FEL. ¿Te sab greu?
- ELV. (*ab sencillés*) De greu no me 'n sab; no me n'ha de saber, vos m'ho podéu dir tot.
- FEL. (*riprenentla pero ab suavitat.*) ¡Vos! ..
- ELV. Tú; di-pensem... Sou...
- FEL. ¿Qué?...
- ELV. ¡Ay!... ets lo meu marit; ja ho sé; pero jo us considero com consideraba al meu pare, que Deu l' hagi perdonat.
- FEL. (*ab marcada intenció y recelant.*) ¿Y m' estimas?
- ELV. Tant com á n' éll; y que me l' estimava á n' el pare!
- FEL. (*ab retinyuda malicia.*) ¿No més com á n' éll?
- ELV. No podis estimar mes. (*actitut de n' Felip dominant la seva recansa.*) Tú m'ho vas dir al casarnos: seràs la meva filla.
- FEL. Y la meva muller; lo capellá va ferten.
- ELV. (*mitj avergonyida per la recriminació*) Tant se val; si jo ja us estimo tant com puch. (*sumisa.*) Soch vostre... (*á una indicació de Felip.*) Soch teva; cumpieixo ab lo precepte sant de l' glesia.
- FEL. (*mitj abrassantla ab nerciositat.*) Es que jo, Elvira, n' estuch gelós de n'.
- ELV. (*somrihent ab dissimulo.*) ¡Y ara! no te 'n donpas mortu.
- FEL. Es cert. (*com tolquent allunyá una idea que'l domina.*) ¿M' estimas forsa, no es aixó?
- ELV. Forsa.
- FEL. Tornamho á dir.
- ELV. Forsa... ¡Ay, ay!
- FEL. Així, Elvira. (*ab passió anant estranyent á Elcira en son pit, fins casi desfullar lo pom de flors. En aquet moment apareix pe'l foro*

- Mateu, quedantse parat al portal, dolguentli de trovarlos abressats; somriu ab malicia.)*
- ELV. *(ab salameria.)* Me desfullarás las rosas y son per la Verge.
- FEL. No sé 'l que 'm faig; n' estich de content; es que n' estich. *(tocan tres batalladas del campanar de l' Iglesia d' aprop.)*
- ELV. Las tres bata ladas. ¡Jesús!
- TAY. *(desde d'intre.)* ¡Elvira!
- FEL. Ma germana ja 't crida
- ELV. *(dirigintse á la porta de la casa.)* Ja vinch, Tayona. *(acostantse amorosa á Felip.)* Me n' hi vaig; que 'm tinch de posar la mantellina nova de blonda; avuy l' estrenaré.
- FEL. *(ab l' idea d' avans.)* ¿No m' enganyas?
- ELV. ¡Y ara! Si tú me l' has regalada.
- FEL. No es aixó ¿Si m'ho has dit de cert que me estimas?
- ELV. Forsa.
- FEL. ¡Que m' agradas! *(L' abraça de nou é indicant que vol ferli un petó, Eloira, que l' hi com- prent l' intenció l' hi diu, feu, Felip li já ja un petó al front.)*
- ELV. F. ulp.
- FEL. *(pe 'l pom de flors.)* No tinguis por.
- ELV. Haurán girat lo missal. *(Se 'n va per l' es- querra saltironejant.)*

ESCENA II

FELIP Y MATEU

- (Felip contemplant joyós á Eloira com desapareix per la casa; Mateu sempre somrihent, ha anat baixant al prosceni sense ser vist; fins que al quedar sol Felip s'hi acosta torantlo per la espalla. Mateu vestirà ab trajo nou de menestral en dia de festa, gorra de visera y corbata de colors llampants)*
- MAT. ¿Donchs us estima t: Elvira, Felip?
- FEL. *(com agradantli que ho hagi vist.)* ¡Ah! ¿Ho has vist?
- MAT. A fé d' home de bé; y que á mi mateix me sembla mentida; vaja, ni dos enamorats.
- FEL. *(ab fermesa.)* Jo no n'hi duptat may.
- MAT. *(ab intenció marcada.)* Felip: las donas son com las nous.
- FEL. *(neguitós)* ¿Qué vols dir?
- MAT. Que las closcas totes ho son de nou; pero la nou de vegadas no s'hi trova al trencar la closca.
- FEL. *(molt neguitós y enlayrat.)* Parla clar.
- MAT. «Nada»; que jo no us ne parlo més si us poseu aixis.
- FEL. Digas; es lo meu génit.

- MAT. Avans no 'l teniau.
 FEL. (*neguitós sempre; volguentho dissimular.*) Pero ara 'l tinch.
 MAT. Desde qu' us van casar.
 FEL. Perque me l' estimo á l' Elvira y no ho puch creure que m' enganyi.
 MAT. Y jo bé que me 'n alegraría; avuy ho sabrém.
 FEL. Mon geriná no vindrá; m'ho hauria escrit.
 MAT. Si 'l Rafel no vé haurán sigut falornias; jo hauré tingut pá al ull; pero si 'l Rafel vé á festa, jo m'hi jugo tant com tinch, es més, m'hi jugo 'l cap que val més de lo que tinch, qu' ells dos s' estiman.
 FEL. Mateu, sembla que hi gosis en martiritzarme.
 MAT. A fé d' home de bé, que no 'm sabría pas greu de renyir ab vos y que m' errés de mi'j á mi'j; massa afecte qu' us porto, per aixó hos aviso.
 FEL. Gracias; ja ho sé qu' ets un bon amich.
 MAT. Deu anys de ser á la vostra colla; ara 'n fora hora.

ESCENA III

DITS Y TAYONA (*per la porta de la casa.*)

- TAY. (*desde la porta.*) ¿Qué vols entrar per acabar de vestirte ó vols que t'ho porti aquí?
 FEL. (*que no ha reparat en Tayona y abstret ab lo que l'hi ha dit Mateu.*) Pero... ¿tú com ho saps qu' ells dos s' estiman?
 MAT. (*dissimulant.*) Miréu que us diu la vostra germana
 FEL. (*malhumorat perque l'hi trenca la conversa.*) ¿Qué hi há?
 TAY. (*mitj ab cantarella, com indicant que 's fa tart.*) ¿Si vols entrar per acabar de vestirte, ó vols que t'ho porti aquí?
 FEL. (*ab mal humor.*) Rés; ja no hi vaig á missa.
 TAY. (*sorpresa.*) ¡Y ara!
 MAT. ¿Qué feu, Felip?
 TAY. ¡Y l' Elvira que ja está de pontifical!
 MAT. Y sí, home; á la missa major de la festa dels minayres, ¿saltarhi vos?
 FEL. (*de sopte; com repensantse.*) Tens rahó. (*A Tayona.*) Ja vinch. (*Tayona ab dissimulo se 'ls mira estranyada y fá mutis.*) Mateu: Deu te 'n reguard que lo que 'm dius no fos cert.
 MAT. Millor; perderia ab gust la vostra amistat.
 FEL. (*Ab ira.*) La vida perderias.
 MAT. (*ab interés dissimulat.*) ¿Y si ho fos de cert?
 FEL. (*duptant y enérgich.*) Allavoras... no ho sé; potsé la perderi'm tots la vida. (*mutis per la esquerra; Mateu lo contempla somrihent ab satisfacció.*)

ESCENA IV

MATEU *en l'actitut indicada. Entren pe'l foro alegros*, BALDUFA *ab la vara d'arcalde*. TOFOL, MERO, SIDRO, TONI *y molts homes del poble; tots vestits de festa.*)

- BAL. ¡Ola, Mateu! ¿y el senyor arcalde?
MAT. (*contestant d'esma.*) Ja surt.
MERO Y no n'hi digas de senyor que no ho vol.
SIDRO Bé, com que 'n Baldufa l'hi es l' agutzil.
BAL. Y es net. (*Mateu segueix abstret ab la seva idea*)
TOF. Agutzil y net... mentida.
TOTS Ja, ja, ja...
MERO ¿Qué t'empatollas?
BAL. No fassis el plaga; porque ó sinó t' «arrastro»; soch de la justicia. (*per la vara.*)
TOF. Tú lo qu' ets un caball de tuti.
TONI Justos.
SIDRO Té acudits.
BAL. ¿Per qué ho soch?
TOF. Porque arrastras. (*tots rihuen.*)
BAL. (*seguint la broma.*) Ja tens sort qu' ets el millor baix del coro ó sinó t' comunicaba desseguida.
TOF. Jò baix... ja, já. *per l'estatura.*)
MERO Aixó may:
TOF. Aniriam venuts.
SIDRO ¿Com ho fariam sense éll? Avuy qu' estreném la serenata.
MAT. (*que tracte de sopte de dissimular sa actitut, intervenint en la conversa*) ¿Tant mateix avuy?
BAL. Sí, noy, si; y que la sabéu d' alló millor.
MERO Mossen Jaume ja 'ns ho ha dit.—Minyóns, ja podéu anar sols.
TOF. Be, pero acompanyat dels baixos; y sobre tot de jo. (*Donantse ridiculment importancia.*)
BAL. ¡Oh! sí que dona bó de sentirvos.
MAT. ¿Com fá?
SIDRO (*fent indicació porque no ho cantin.*) No s'hi val; ja sabéu com hem quedat.
MERO Sí, té rahó, fins al vespre.
BAL. (*a Mateu.*) ¿Que no t'han dat cap programa de las festas?
MAT. N' he llegit un á casa de la vila; semblava un cobrellit; tot de coloraynas; l'han penjat á la brana del balcó.
SIDRO No vol pás dir aquell en Baldufa.
TOF. Vol dir los fills d' aquell.
MERO Just; els petits.
MAT. No 'n sabia res.
BAL. ¡Y qu' estás atrassat! Té aquí 'n tens un. (*Trayentse de la butxaca un feix de progra-*

mas y separantne un ab la punta del dit que se 'l mulla l'hi dona)

- SIDRO (*à n' en Baldufa.*) Au, llegeixli tú mateix.
 BAL. ¡Si 'n sab més que jo!
 MAT. (*sempre parlant distret*) ¿Y la cansó que de-
 yeu?
 BAL. Taral-legeli tú, Tófol.
 TOF. No; aquest (*signant á n' en Mero*) jo li faré
 'l baix.
 SIDRO Y jo 'l segón.
 MERO ¿Com fá la lletra?
 BAL. «Los minayrés son el Deu»..
 MERO Ja, ja...
 TOTS (*menos Baldufa y Mateu.*) «Los minayres...
(van per entonar la cansó y en aquest moment apareixen per la casa, Felip, ab americana y gorra de visera, Elvira ab mantellina blanca de blonda y detrás seu arreglantli, la Tayona.)

ESCENA V

DITS, FELIP, ELVIRA Y TAYONA

- FEL. (*malhumorat.*) ¿Qué hi ha que dir dels mi-
 nayre-?
 BAL. (*com volguentse excusar.*) Res; aquest que...
(de repent cridant:) ¡Visca 'l senyor Arcaldel
 TOTS ¡Visca!
 FEL. ¿Y ara? ¿qu' us heu tornat ximplés? (*ningú*
gosa á contestarli.)
 TAY. (*per la mantellina.*) La portas una mica en-
 tregirada.
 FEL. ¿Qu' es tot aixó?
 ELV. (*á Tayona per la mantellina.*) ¿Voléu dir?
 TAY. Girat. (*li posa una agulla.*)
 BAL. (*à n' els seus companys.*) Au, ¿qui li contesta?
 MERO Digali en nom de tots.
 FEL. (*sempre enérgich, esperant la contesta.*) ¿Aca-
 barém?
 SIDRO (*estemordit, dirigintse á n' en Tofol.*) Hem
 quedat que tú...
 TOF. (*adelantantse resolt.*) Que tantas paperinas,
 net; que nosaltres, aquest, aquest, aquest y
 jo... y vamos, tots plegats... nosaltres... ve-
 nim de comissió y... (*no sabent que dir, cri-
 da:*) ¡Visca 'l senyor arcaldel!
 TOTS ¡Visca!
 FEL. Próu; tú, ¡Carlets!
 BAL. ¿Que manéu?
 FEL. Deixa la vara.
 BAL. Es que...
 FEL. La vara.
 TOF. Que 'n farà dugas. (*Baldufa atemorizat deixa*

- la vara sobre la taula, que torna á agafar al fer mutis al final d' aquesta escena.)*
- FEL. Heu de saber que jo avuy no soch l' arcalde. La festa es pe' ls minayres y ab ells no hi pot res lo Govern.
- TAY. Que farém tart.
- FEL. Tu, calla. (*Tayona fa mutis á la casa.*)
- MERO Però si l' arcalde...
- FEL. Muixoni. L' arcalde no es ningú.
- TOF. Mireu Felip que...
- FEL. Aixís; Felip, y res més que Felip; tots som fills del treball; nals de la pols de la terra.
- TOF. Donchs... ¡Que visca 'n Felip!
- FEL. (*reprenentlos*) No; ¡que viscan els minayres!
- TOTS ¡Viscan!
- FEL. ¿No es aixís, Elvira?
- ELV. Be ho es.
- SAL. ¡Viscan els minayres!
- TOTS. ¡Viscan! (*Mutis tots, menos Mateu pe' l' forodreta.*)

ESCENA VI

MATEU Y TAYONA, *que apareix per la porta de la casa, ab una paperina d' escayola y unas fullas de escayola y despenjant la gavia, la posa sobre la tau a y l' arregla convenientment durant lo diálech ab en Mateu.*

- MAT. ¿Y vos, Tayona?
- TAY. ¿Y tú?
- MAT. Jo, jo ho veréu; per ara bó.
- TAY. (*sempre intencionadament.*) Y jo bona.
- MAT. ¡Oh! Bona, bona y trempada cem un pèsol.
- TAY. Aixó de pèsol per tú; que ab una...
- MAT. També tenu rahó.
- TAY. (*per l' auCELL que arregla.*) Ti, ti... pobret, la teva mestressa no hi ha pensat avuy ab tú. Com qu' es la festa y avuy fa de reyna.
- MAT. ¿Eh que 'n fa de goig l' E. vira?
- MAT. ¿Que si 'n fá dihéu!
- TAY. (*sempre intencionadament*) ¡Ya t' agradaria!
- MAT. A fé d' home de bé.
- TAY. (*per la menjadora del auCELL, que busfa*) Si tot son pallófas; no mes li quedaban quatre grans d' escayola... pobret... tit, .. tit...
- MAT. Si... qu' amigo... y dignéu Tayona; ¿lo vostre germá hi deu está embobad ab l' Elvireta?
- TAY. Tu dirás.
- MAT. No n' hi ha per menos; si la possessin per verge al altar, jo no me 'n deixaria perdre ni una de missa.
- TAY. Y ara hi caich; ¿y donchs?
- MAT. Hi anat á la primera.
- TAY. Embustero; á missa matinal no mes hi aném

- las que 'ns fiquem al llit quant s' ajocan las gallinas.
- MAT. Qué us diré... vaya, no me'n arrepen-teixo; si hi pogués anar per mirarme á l' Elvireta ja hi fora y que no me 'n treurían ni á fums de sabatots.
- TAY. Aixó ray; no cal pas anar á missa.
- MAT. No vinguéu ab falornias; ja ho sabeu qu' el vostre germá n' está gelós... massa gelós.
- TAY. (*omplint l' abeurador ab l' aygua de la font y fent lo que indica.*) Vaja, ara l' aygua y l' es-caroleta.
- MAT. Y si ella fos al altar.. ¡com qu' á missa s' han de mirar los sants (*perque la Tayona 's fá 'l distret*) ...¿m' entenéu Tayona?
- TAY. (*Per l' au-cell*) Aixís.
- MAT. ¿Me sentiú lo qu' us dich?
- TAY. (*Fingint mal humor.*) ¿Qué?
- MAT. Que si fos al altar, me la miraria sempre y fins resaria de cor... porque jo, hos ho juro, ne tinch de cor.
- TAY. Y qué t' embolicas?
- MAT. També 'n sé d' estimar jo, Tayona.
- TAY. Y jo mes que tú; fins á las bestias; ja ho veus com si fos un fill meu... (*Referintse á l' au-cell qu' acaba d' arreglar, penjant la gabia.*)
- MAT. Es que l' Elvireta ..
- TAY. Y quin radiantre de fal-lera; torna ab lo mateix.
- MAT. Es que jo vos ne voldria parlar forsa d' ella; que n' estich molt de content quan ne parlo.
- TAY. Be; pero que 'n treus? lo que no 's cou per tú, deixaho cremar.
- MAT. Es que si son pare no s' hagués mort tant de repent me l' hauría donada, y ho fora de meva; ¿ho sentiú Tayona?
- TAY. Qui ho sab, mare de Déu.
- MAT. Jo ho sé; que quan jo obria mina al costat de l' Andreu, sempre ho deya que jo era un galant xicot; y...
- TAY. (*fugint de la conversa*) Noy dissimula qu' haig de fer la crema. (*Mutis per la casa.*)
- MAT. (*mirantse ab malicia á la Tayona.*) ¡Mala negada...!

ESCENA VII

MATEU, BALDUFA Y EL GALANT (*pel foro dreta.*
Baldufa portant una maleta.)

- BAL. «Adelante trovedor, que la cornada se acaba».
- GAL. ¿Es á dir que ja hi som?
- BAL. Just; aquí tindrà 'l seu «alocamiento.» (*repa-rant ab Mateu.*) ¡Ola, Mateu!

- GAL. (*saludant cortesment creyent qu' es l' amo de la casa.*) Deu lo quart.
- MAT. (*contesta distret.*) Bon dia.
- BAL. Es el galant de la companyia que ha de fer la comedia d' aquesta tarde al embalat.
- MAT. ¡Ah! ja.
- BAL. (*espolsant un banch.*) Segui, segui.
- GAL. (*seyent.*) Ab permis; qu' estich una mica cansadot.
- MAT. ¿Qu' han vingut á peu?
- GAL. No, cá.
- BAL. (*com reprenentlo.*) ¡Home, á peu!...
- MAT. Vull dir; desde la vila.
- GAL. Ja, já; no senyor; á l' estació 'ns esperava un carro...
- BAL. (*ab molt tó*) Dos carros; dos.
- GAL. Dos carros ab los animals...
- BAL. Del boig de la cuniaire.
- GAL. Pero com que 'l camí está tant mal...
- MAT. Molts sotrachs.
- GAL. Ab una mica més fem lo rellotje.
- BAL. Allavors si que... ¡adeu comedia y pessa!
- GAL. Estich com si m' haguessin dat una pallissa.
- BAL. Bé, pero per aixó no haurán perdut las forsas.
- GAL. No hi ha perill sabém els papers de memoria; y encara que 'ls ossos s' en dolguin per aixó surtirém del pas.
- MAT. (*ab interés.*) Escolta, Baldufa.
- GAL. (*admirat pe 'l nom.*) ¡Baldufa!...
- BAL. Si; ja 'n vinch de pares; ens agrada molt el ballar; jo 'm dich Carlets, per servirlo.
- MAT. ¿Qu' han arrivat molts forasters?
- BAL. De ciutat ningú; quatre comparets dels voltants.
- MAT. (*dolquentli.*) Donchs... avant.
- GAL. (*aixecantse.*) Celebro molt de coneixel. (*allargantli la má; Mateu no hi repara.*)
- BAL. Está distret.

ESCENA VIII

GALANT Y BALDUFA

- GAL. ¿No es l' amo?
- BAL. Res d' aixó; es un dels de la colla del amo. Son minayres.
- GAL. ¡Ah! ja entench.
- BAL. Pero com qu' avuy están de festa.
- GAL. Y de festa major.
- BAL. No ho es pas la festa major del poble...
- BAL. ¡Ah! jo 'm creya...
- BAL. Veu; ja ho cantan els programas. (*se treu lo feix dels programas y n' hi dona un y agafant-ne un altre llegeix.*) Aquí 'n té un; ja se 'l pot

quedar ja. *Fiesta dels minayres que selebrarà este pueblo... aquest poble... el dia... d' avuy... en honor del descobriment del as aguas.*
Primer: repica queneral de campanas. Segundo: miza major cantada de musica. Tercero: Gran funsi3n de treatro a las tres al embalado. La comedia que vost3s farán. *Cuarto: a las nou, serenata nueva pe'l coro d-el pueblo; y cinch, grant baile de gala al ambalado.*
¡Eh! ¿qué n'hi sembla?

GAL. (*somrihent y dissimulant.*) ¡Molt bé!

BAL. Jo me n'hi cuydat dels programás; cinchcents set pessetas y mitja; y de ferlos venir a vostés també me n'he cuydat jo. Ho vaig escriure al noy de ca'l Tano que fà de fadri adroguer a Barcelona. Perque jo hi soch molt aficionat a las comedias.

GAL. ¿Y qui ho paga tot aixó?

BAL. (*cregut de que te por que no li paguin*) ¡Oh! no perdera res, no.

GAL. Ja m'ho penso.

BAL. Tot ho paga 'l Felip; el Felip es l' amo, l' arcalde, 'l més rich, el més bó, el de més génit... en fi, en Felip es el Deu nostre.

GAL. (*flngint admiració*) ¡El Deu!

BAL. Sí, el Deu; perque de Deus a la terra diu que n'hi pot haber mes d'un; y mo-sen Jaume ja 'ns ho va posar a la serenata nova, que 'ls minayres son el Deu de nostre poble... just; ja me 'n recordo .. (*sent cantarrella*) perque han aixugat el pior de tots els pobres.
¡eh! ¿qué tal?

GAL. Sí qu' amigo...

BAL. Perque vosté no ho sab; pero que li consti en blanc y en negre y ho pot dir per tot arreu. En aquest poble haviam d' anar tots a captar, estabam ensorrats. Las viayas, mortas; dels boscos ni un pi 'n quedaba; fins a l' istiu feya fret al veurho; es net, las terras, totas n' eran al secá, tot d' hermots Pero noy, ve 'l Felip, el Felip s'ho mira, se li fica al magí que per la plana d' allí hi passaba una gran alev d' aygua; y amigo porta la seva colla aquí, vingan eynas, barrinadas y furgant de nit y dia una pila de mesos y de setmanas ab un treballá qu' esglayaba, per últim... púm! quina esbotsada, com si fos una butifarra que no cabés dintre 'l butell... a la última barrinada n'hi va morir un; ¡pobre Andreu!

GAL. ¿Y se 'n va trovar d' aygua?

BAL. ¿Que si se 'n va trovar diu?... ab una mica més ens neguém; y ara ja s'ho pot mirá; tot es regadiu; ¿no ha vist quins sembrats? fins las plantas rihuen quan el vent las balandreja.

L'alegria ha tornat á néixer. (*plorant y ri-
hent y mitj entonant la cansó.*) «Los mi-
nayres son el Deu del nostre poble...»

GAL. (*tocant á Baldusa per l'espallta.*) Teniu un
gran cot, minyó.

BAL. (*aixugantse 'ls ulls.*) No hi puch fer més; dels
ulls també me 'n raja i' aygua quan ne parlo.

ESCENA IX

DITS Y TAYONA (*per la porta de la casa*)

TAY. ¿Qué son aquets crils?

BAL. (*dissimulant la seva emoció*) Cà, res; jo que
li explicaba en aquest senyor; es el galant
de la companyia de comedians de la comedia
d'aquesta tarde.

TAY. (*no sabent de que li parlan.*) (Ah! ¿es vosté?

GAL. Sí, senyora.

BAL. L'hem allotjat á n' aquí; 'ls altres els han en-
dressat per las demás casas; els galant á ca-
l arcalde; ja ho sab el Felip.

TAY. Bueno, bueno; ¿be esmorsará?

GAL. Una mica

BAL. Y donchs, feuli 'l que sapiguéu, Tayona, que
'ls comedians necessitan bons aliments y
sobre tot quan fan comedias fortas; ja veuréu
la d'aquesta tarde.

TAY. (*dirigintse á n' el Galant.*) Un parell de cos-
telias, que la carn aquí es bona.

BAL. (*á n' el Galant.*) No 'n passi ansia; ja estarà
ben servit, ja; que aquesta casa es la millor
del poble. Bueno; sobretot Tayona, ó sinó
aquesta tarde 'l senyor no 's morirá bé.

TAY. (*no entenentho.*) ¡Y ara, ruchi!

GAL. (*a ne la Tayona.*) Be, no l'ha entés.

BAL. Ja ho veureu; «La muerta civil.»

TAY. ¡Ah! farà de guardia... quins papers...

BAL. (*rihent y dirigintse á n' el Galant.*) No n' ha
vist may cap de comedia.

TAY. (*molt natural.*) No, fill, no.

GAL. (*ab intenció.*) Donchs ja 's divertirà.

BAL. Bueno, hasta la «vuelta» que jo no m' entench
de feyna avuy. (*donant la mà á n' el Galant.*)

¡Ah! «cuano Dios, galant» (*mutis foro dreta.*)

TAY. (*estranyada.*) ¿Y s ho deixa dir?

GAL. Com que ho soch.

TAY. Be, com á guapo sí; pero... que vol que l'hi
diga, es nom de caball.

GAL. Qué voléu ferhi.

TAY. Sí, té gust d' entrar mentres l'hi arreglan al-
guna cosa, vosté podrà endressarse una mi-
queta.

GAL. Molt bé, qu' ho necessito; estich tot plé de
pols.

- TAY. (*reparantlo.*) Sí que 'n porta.
PAL. Hasta la boca.
TAY. (*prenent la maleta.*) Podrá sentarse; passi, passi, que ja l'hi ensenvaré 'l quarto y allí hi trovará 'l menesté. (*Tagona y Galant fan mutis per la casa.*)

ESCENA X

MATEU Y Y RAFEL *pe 'l foro esquerra.* (*Aquest últim vestirà de soldat del cos de sapadors ó a' uu altre distingit. Mateu baixa al prosceni, mentres que Rafel, com temerós, se queda parat al portal.*)

- MAT. Endevant; ¿qué t' atura? semblas un foraster.
RAF. Semblo un lladre.
MAT. Quinas caborias.
RAF. Que com á lladre torno á casa, Mateu.
MAT. Aixó es cobardia; quan un home estima de debó, l' esperit no 'l manca may.
RAF. (*baixant al prosceni.*) ¡Que si l' estimol... bé ho sab Déu; pero no hi puch fer més; á la estació de la vila m'hi amagat perque 'ls cone-guts no 'm veyessin. Al quedarme sol hi em-prés el camí montanyós de la dressera; al arribá á las parets del cementiri, ¡jo m'hi ha-gués mort! la fossa era aprop... menos feyna.
MAT. ¡Com t'has tornat... no semblas el mateix!
RAF. Es que l' Elvira es de mon germá y jo no puch robarli, perque mon germá es el meu pare, Mateu; qu' ell me n' ha fet sempre de pare... (*resolt diu:*) Sí; ho soch un cobart.
MAT. ¡Adeu! no ho diguis á ningú que m' has vist.
RAF. ¡Y ara! ¿Que no 't recordas lo que sofreix la Elvira?
MAT. Tú m'ho dius; potsér no es cert.
RAF. ¡Rafel... m' esta bé; jo no 'm fiqués allí hont no 'm demanan; vésten, tórnatenhi á Barcel-lona, qu' allí 'n trovarás de donas. ¡Malas aguanyadas llágrimas!..
RAF. ¿Plora?
MAT. Per mí plorés, que jo 't juro...
RAF. No, Mateu; qu' ella no es possible que n' es-timi un altre.
MAT. Que n' estás d' orgullós perque 't vol á tú; no més que á tú.
RAF. Es qu' es de rahó; perque 'ns hem estimat sempre; tota ta vida... ¿ho sents?... tota, sí. La colla dels minayres era una sola familia y pobre; jo hi vaig neixer y ella hi vá neixer; tots dos hem crescut junts com dos arbres de un mateix planté, fet l' un al costat de l' altre; las arrels per sota terra s' han crehvat; quan tú la vares coneixer ja ens estimabam; nin-gú hi té mes dret que jo.

- MAT. (*com mofantsen.*) Y te la prenen.
RAF. Es d' en Felip; es d' ell... no podia ser de ningú més; que jo també ho soch de mon germá; l'hi dech la vida.
- MAT. (*ab tó despreciatiu.*) La vida y t'ha fet soldat.
RAF. (*disculpantlo.*) No es ell; soch jo; massa ho sabs tú; una desgracia y una sort; casarse la Elvira y entrar jo á la quinta; jo me n' havia d' allunyar d' aquesta casa, s'hi aixecaba un foch gros que 'm cremaba 'l cor y l' ánima 's condemnaba.
- MAT. Pero ton germá tenint tants diners no havia de consentirho.
RAF. Es que jo ho volia y ell m'ho va dir: quan te'n cansis torna y... prou... (*resolt y ab molta energia.*) ¿Per qué 'n parlas aixís de mon germá? ¿qué t'ha fet?
- MAT. (*ab calma fingida.*) A n' á mí res; pero á n' á l' Elvira l'ha feta una desgraciada; y 'm dol porque jo l'hi manaba voluntat. .
RAF. (*sorprés*) ¿Tú?
- MAT. Y tots els de la colla; ha sigut sempre tan hermosa, tant; ni una verge, ja l'hi deyam.
RAF. (*ab intenció.*) Es á dir; ¿que també t'agrada?
MAT. Ja ho sabs; pero ab mí no s'hi ha ficat may.
RAF. (*refentse.*) Perque 'ls seus ulls son los del cor; y 'l seu cor es aquí; (*á n' el seu de cor.*) jo li sento; son dos ab un, ja t' ho he dit; las arrels crehuadas.
- MAT. Donchs, per aixó mateix fesla ditxosa.
RAF. (*ab marcada intenció.*) Y ser lladre.
MAT. Jo 'n tinch recansa de véurela casada ab ton germá; com si l'hi haguessin donat un altre pare.
RAF. ¿Y 'n tens recansa?...
MAT. A ratos; altres voltas no, estich tranquil; lo paré de l' Elvira 'm deya que jo era tan bon feyner. . donchs ara m'he tornat gandul y has ta bech y has'a jugo .. ¿eh que no ho sembla que m' hagués de tornar aixís?
- RAF. (*ab energia y condol á la vegada pregunta:*) ¿Per qué m' has fet venir, Mateu?
MAT. (*ab despreci.*) Tú dirás; ja ets aquí; fes lo que vulguis; si 't sembla tórnatenhi á Barcelona; ¡malas aguanyadas llágrimas! (*fa mutis pe 'l foro dreta, dirigint una mirada d' odi y despreci á Rafael.*)

ESCENA XI

RAFEL Y TAYONA. (*Rafel queda un moment sol, indecís, y després d'indicar la seva resolució d'entornàrsen, se para de sopte perquè fan la senyal de alzar Deu las campanas de l' Eclesia; se descubreix respectuosament y al acabar las batalladas se cubreix y resolt á marxar lo sorprén Tayona, que surt de la porta de la casa.*)

TAY. (*molt sorpresd.*) Rafelet, ¿ets tú?

RAF. (*irònic.*) ¿T' estranya?

TAY. ¡Y tant!

RAF. (*ab melangia.*) ¿No hi pensabau ab mi... ¿No es aixó?

TAY. Pensarhi... sempre; ¿pero com redimonxi sense saberne res?... y vinam aquí: (*acostantse'l mitj abrassantlo.*) y que guapató vestit d' aquesta manera... ¿Y t'han deixat venir Rafelet?... contesta... que t'has tornat seriot ab mi; j any de no véuret, ¡válgam Deu!

RAF. (*sempre ab intenció.*) Y sí que m' han deixat venir, el capità m' estima massa.

TAY. (*mirantse'l embobada.*) Y qui vols que no te estimi; ¡tant bon minyó!

RAF. No ho creguis; no ho soch pas de bon minyó.

TAY. ¿Que no ho ets?... el xicarró de casa el Rafelet... el del caparret ros y bufó, que quan el capellá per ferte sant y cristiá te 'l mullaba ab l' aygua beneyta, jo allí al costat de la pica embobada com si fossis un fill meu y 'l nostre germá teninte en braços y jo 'l miraba allí ab l' atxa á la má y 'ls ulls... com ara plorantme;... pobre mare nostre;... tot just te va dar la vida 's va morir... si 't vejés...

RAF. (*entristit.*) Y perquè me 'n parles... no 'ls vaig coneixe 'ls pares; vosaltres me 'n sou.

TAY. (*decidida.*) Sí; tens rahó, tens rahó... Deu els hagi perdonat á tots ¿Ja 'ls hi encomanas á Deu?

RAF. Ja ho sabs; tú me 'n vas ensenyar de resar quan era noy.

TAY. (*ab convicció.*) Tú 'n serás sempre de bon minyó.

RAF. Ja t'ho he dit: no pas ara.

TAY. ¿Que va de serio? ¿Que n' has fet alguna? ¿Que has fugit?... Contesta.

RAF. (*ab sentiment.*) ¡Ay, Tayonal que jo no ho sé porque hi vingut.

TAY. ¿Que no vols ser més soldat?... aixó ray; torna á casa; en Felip t' abona, ja ho sabs; sense aquest vestit també 'n faràs de goig.

RAF. (*de repent.*) Digas: ¿ells son á missa?

TAY. Y que no tardarán; ja han alsat Deu.

- RAF. Donchs me n' entorno; y no li diguis á ne l' Felip; ni tampoch á n' ella... á n' á la Elvira.
- TAY. Ja, ja.
- RAF. ¿Que m' hakis vist; ¿sents?
- TAY. No has pas vingut d' amagat.
- RAF. No hi fa res; me n' entorno á Barcelona.
- TAY. Peio... ¿y perquè?
- RAF. No m'ho preguntis, vul' serho sempre de bó... y si 'm quedaba m' aburririau; jo á n' allí á n' el quartel, també n' estich d' alegre.
- TAY. ¡Y aral!.. ¡no t' entench! (*fentse la desentesa.*)
- RAF. (*marcada intenció.*) Que sí que m' entens!
- TAY. Parla clar; ja sabs qu' á mi m'ho pots dir tot.
- RAF. Que jo 'm recorto massa de quant de noys jugabam ab l' Elvira y que després, sempre ens trovabam sense pensar y... res més... v. ja. ¿Y ella n' está d' alegre? ¡digas!
- TAY. (*fultant á la vritat.*) A mi m'ho sembla... be riu de v. gadas.
- RAF. (*ab malicia retinguda.*) Riu... ¿y de mi no 'n parla?
- TAY. (*sempre fentse la desentesa.*) Vetaquí qu' es una cosa que no m'hi atelayat may... Alguna qu' altre vegada potser sí.
- RAF. Per aixó mateix; no n'hi diguis res y com si no hi hagués tornat al poble.
- TAY. No pot pas ser; de cap manera; tú no te 'n mous; si que la fariam bona que 'n Felip olores que tú has vingut y que l'hi hem callat... ¡oh!... y ab lo seu geniot... ¡qué pensaria!...
- RAF. Donchs digani que hi vingut sense llicencia, y que m'ha calgut tornar á Barcelona, tot just arriat á n' aquí.
- TAY. Déixat de quèntos; tú 't quedas á passar la festa dels minayres al costat nostre; hi tens un dret; que la mina de l' aygua algunas suadas te costa.
- RAF. (*resistentshi ab condol.*) No puch.
- TAY. Ara n' esta bé que tú tinguis en compte que l' Elvira es casada, que sou cunyats y que aquellas alegrías que teniau quant ella era fadrina y aquellas pusturotas, qu' us feyau, ja no son del cas; que ara no sou pas criaturas y heu posat més reflexió.
- RAF. (*decidit y ab intenció marcada.*) Per aixó mateix; com que 'n tinch més de reflexió, me n' entorno y no la vull veurer, no la vull veurer, ho sents?
- TAY. ¿Y á n' el germá?
- RAF. Tampoch; ¿qué l' hi diria?
- (*Repicament de campanas.*)
- TAY. Ja repican las campanas; la missa s' ha acabat; Reflet no hi ets á temps.
- RAF. (*confós y decidit.*) Que sí, per la dressera.
- TAY. ¡Y aral que t'has tornat boig?

- RAF. Tayona, adeu; penséuhi sempre ab mí.
TAY. (*l' hi pren fort las mans que 'l Rafel l' hi allarga.*) ¡Rafelet!
RAF. ¡Adeu!

ESCENA XII

DITS y BALDUFÀ, (*pe 'l foro dreta, molta sorpresa y alegría al veure à n' en Rafel.*)

- BAL. Mæcatxo: xicot; ¿d' hont surts?
TAY. (*deturantlo.*) Però Rafelet...
BAL. ¡Semblas un general!
RAF. (*volguent desferse de Tayona.*) ¡Déixam!
BAL. Hi corro á dilshi. (*anansen.*)
RAF. (*ab rabia.*) ¡Carlets!
BAL. (*fujint corrents y alegre pe 'l foro dreta.*)
Minyóns ¡el Rafelet!... ¡-! Rafelet!...
RAF. (*desfentse de sa germana.*) ¡Tú!
TAY. (*cridant.*) Si; digalshi.
RAF. (*desde 'i foro cridant:*) Carlets... aquí...
aquí.. (*baixant al prosceni, diu ab molta malicia:*) Aixís se 't seguessin las camas.
TAY. ¡Quins disbarats!
RAF. (*ab més rabia y sentiment.*) ¡Oh! ¡jo 'm fongués aquí mateix!... matehida l' hora...
Una veu (*dintre.*) ¡Que viscan els minayres!
Altres (*dintre.*) ¡¡Viscan!!
TAY. Dissimula, Rafelet; sobretot que 'n Felip te vegi alegre.
RAF. ¡Ay, Tayona! quin mal m'has fet.
TAY. (*ab actitud de calmarlo.*) Ho hauria sapigut y era pitjor.
Una veu (*més aprop.*) ¡Que viscan els minayres!
Altres (*dintre.*) ¡¡Viscan!!
TAY. Ja son aquí. (*indicant á Rafel que dissimuli.*)

ESCENA ÚLTIMA

DITS, y pe 'l foro dreta ELVIRA, FELIP, BALDUFÀ, TOFOL, MERO, SIDRO, TONI y gent del poble. A poch GALANT, per la porta de la casa. (*Molta animació y alegría en tots menos en Felip y Eloira.*)

- BAL. (*á Tófol y altres, senyalant à n' en Rafel que tothom se 'l contempla ab satisfacció.*) ¿El veyéu?
FEL. (*ab tò molt intencionat.*) ¿Tant mateix es vrietat qu' ha arriuat un festayre nou?
TAY. (*detràs d' en Rafel atiantlo*) Acóstatshi.
RAF. (*contestant ab tò indecis*) Sí.
FEL. (*ab marcada intenció. Eloira dissimula ab dificultat.*) Ja 'l veus, Elvira.

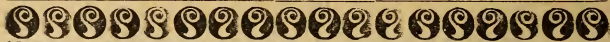
TAY. (*apart á n' en Rafel sempre atiantlo.*) ¡Apal!
GAL. (*qu' ha sortit de la casa y s'ha parat al portal, diu á n' en Tófol que 's troba vora seu:*)
¡Qu' es macs!

TOF. ¡Ja ho crech!

FEL. (*ab tó altament seremoniós y ab intenció marcada.*) ¡Benvingut sigas!

(La situació dels persona jes al finalisar aquest acte, es la següent, salvant sempre la millor direcció escénica del artista. Casi formant un semicircol de dreta á esquerra, Baldufa, Tofol, Mero, Sidro, Toni y gent del poble. Tenint en compte que 'n Tofol ha de trovarse á vora del portal de la casa, per la sortida avans indicada del Galant; l' Elvira y en Felip á la dreta, en primer terme y casi al mitj de la escena en Felip; á la esquerra en Rafel, y darrera seu la Tayona. Al finalisar l' acte, encare que smortuhidas, se sentirán las campanas tocant á fes a després de missa major.)

TELÓ RÁPIT

ACTE SEGON

Entrada de la casa mateixa del acte primer. Al foro portalada gran descrida al pati ó bari, al costat dret la porta, una finestra ab reixa, veientse entre 'ls barrots la gabiá del acte primer — A la dreta uns quants grahens d' escala ab porta practicable, que comunica al pis superior, ahont hi ha 'l menjador y habitacions, á la esquerra dos portás; entre m'ij una capella ab una verge molt ben vestida y escalinata fins á una taula cubierta ab domassos y estovallas brodadas; damunt molts candeleros y gerros, pero sense ciris, ni flors. En lo grahó extrem de la escalinata, un gros pom de flors. Algúns banchs y caduas, repartit convenientment per l' escenari.

ESCENA PRIMERA

TOFOL, MERO, SIDRO, TONI Y HOMES, (tots baixant per l' escala fumant puros.)

MERO ¡Ma noys, quina fumera!

SIDRO Semblan xamaneyas de «frábica.»

TOF. (*reprenenlo ab mofa.*) Y qu' ets burro, Sidro.

SIDRO (*mitj picat.*) ¿Y aixó?

TOF. (*donantse importancia.*) Se diu fábrica y no «frabrica.»

MERO ¿Y que no es tot hú?

TOF. Llaurut; no veus que de *u* no n'hi ha cap.

SIDRO No t' entench.

MERO Ni jo tampoch.

TONI (*pe 'ls altres.*) ¡Oh! ni nosaltres.

TOF. Tot son ans.

MERO Si no 'n sabém de llegir.

SIDRO (*a n' en Tofol.*) Gran mal te 'n fas.

MERO (*a n' en Tofol.*) Ens en ensenyessis, tú que hi ets tan entés.

TOF. ¿Ni la *a* no sabéu?

SIDRO Ni aquesta.

TOF. (*intencionadament.*) Y aixó qu' es la lletra del vostre nom.

MERO { ¿Del meu?... Mero ..

SIDRO { ¿Del meu?... Sidro...

TONI { ¿Del meu?... Toni...

TOF. De tots; ¡jasa!

MERO Vaja, vaja, no maltractém.

SIDRO Ets molt tibet, porque 'n sabs de llegir.

TOF. No m'heu entés.

MERO Explicansho.

TONI Si, que 'ns ho espliqui.

- TOF. Que á n' els asas se 'ls comensa per una a.
TOTS ¡Ah! (*admirats.*)
TOF. Asas; ¿veyéu?
MERO (*satisfet.*) Ja ho entench; obrint forsa la boca se fá una a... (*obrint la boca etxageradament.*)
TOF. Justos; per aixó la a la pintsan com un caball de fuster, ab las camas obertas, (*indicantho.*) y un travesser á n' els genolls.
SIDRO (*tot admirat y celebrantho.*) Aixís sí que n' apendriam de lletra.
MERO Fes estudi 'ls vespres que tots hi vindrém.
TONI (*disposat.*) ¿Vols que 'n fem ara mateix d' estudi?
TOF. (*ab intenció perque han begut.*) Si no veuriau las lletras, qu' estém á las foscas.
MERO Deus volguer dir qu' estém llums.
TONI Es ben cert; que 'n fá d' estona que 'm trovo mitj enterboit.
SIDRO Guapo.
TOF. (*satisfet*) Ens anat bé.
MERO ¡Quin dinar ma noy!
SIDRO Jo he fet un adop per quinze días.
TONI Vaja, qu' el Felip es un home qu' ho entén.
MERO Jo m'he hagut d' afluixar un botó.
SIDRO ¡Oh! jo avans del rustit ja m'he tret la faixa.
TOF. Ja no 's menja millor á palacio.
MERO ¿Ahont es aixó?
TOF. A casa del rey.
SIDRO ¿Vols dir?
TOF. Vull dir, vull dir; mireus qu' ha sigut un dinar molt entremaliat; conten quantas pasadas.
MERO De debó; ¿y aquells macarróns? ¿y aquella olla? ¿y aquells menuts?
SIDRO Valian un imperi.
MERO ¿Y aquells galls farsits?
TOF. ¿Y de la crema qué me 'n diheu?
SIDRO Ja no cal parlarne... per crema la d' aquesta casa; jo ja espero la festa, l' un any per l' altre, per tornar á férmen un bon tip.
TONI ¿Y 'l café?
MERO ¿Y la copa?
TOF. ¡Oh! ¿y 'ls puros?
SIDRO (*pe 'l que té á la mà que s' apagat.*) Jo no pipo perque no se m' acabi.
MERO Pero rés com lo ví.
SIDRO ¿Qué vols dir ví? vins.
TOF. Quaranta.
MERO No, de tres menas.
TOF. Vull dir, que ja 'm fet quaranta; perque tots plegats crech que no sabém pas ahont som.
SIDRO Ja tens rahó; ¿y tant mateix voléu fé 'l tuti?
TOF. Vaja, una estona, y després á comedia.
MERO Jo no veuré 'ls trunfos.

TOF. ¡Que n' ets de plaga!
SIDRO Anemhi tots á ca 'l Potas.
TONI Entrarém ab lo puro encés.
MERO Semblarém uns senyorassos.
TOF. Ja ho crech; y que tot s'ho gastan ab fum.
SIDRO ¡Salau, y que 'n farém de fum!
TOF. ¡Oh! de fum y de goig. (*tots rihuen y 's dirigen al foro.*)

ESCENA II

DITS, TAYONA Y BALDUFA. (*surten pe 'l foro; Tayona porta en un cistell llarch de pagesa, tres garlandas y tantas toyas de flors, quants sigan los gerros de la capella; en Baldufa porta al coll un feix de ciris. Tots els que sortian reculan y 's quedan parats.*)

BAL. ¡Alto!
TOF. ¡Ola!
BAL. Quedéu embargats.
TAY. (*deixant lo cistell á terra.*) Ben dit.
BAL. (*descarregant lo feig de ciris.*) ¡Bufa, Baldufa, que pesa!
MERO ¿Qué hi há?
TAY. ¿'Tot just os heu aixecat de taula?
TOF. (*satisfet*) ¡S'hi estava tant bé!... (*la Tayona va treyent del cistell las garlandas y 'ls poms. penjant las garlandas á una cadira y 'ls poms posantlos en los gerros de la capella; Baldufa desfa 'l feix de ciris.*)
MERO El comediant ens feya riure.
SIDRO ¡Té uns acudits!
TOF. Vaja qu' es un subjecte que s'ho val.
BAL. (*de repent; deixant la feyna.*) ¿No us ho deya?... ¡Oh! espereus, espereus; ja 'l veuréu aquesta tarde. Una vegada que hi havia comedia... (*tots se disposan á escollar á n' en Baldufa.*)
TAY. Apa, Carlets, fem feyna.
TOF. Deixeu lo explicar.
BAL. (*tornant á la feyna.*) Ja us ho contaré un altre estona.
TAY. Es que cada any passa la mateixa; arriba la hora de cantá 'l rosari y encara estém empantenegats arreglant la capella.
MERO Aqueix geniot tan neguitós no hos deixarà estar may grassa.
TAY. Vosaltres array.
TOF. (*decidit.*) Vaja, «alanta.»
BAL. ¿Qué vol dir «alanta?» ¿No ho heu sentit? Quedéu embargats.
TAY. (*somrihent.*) ¡Quins ajudants!
MERO (*disposat.*) ¿Qué voléu que fem?

- BAL. (*que vá posant ciris á n' els candeleros.*) A posar ciris.
- SIDRO ¿Y si 'ls fumém?
- TOF. (*suptat*) ¿Ciris?... noys: que no ho probi pas cap de nosaltres.
- TAY. (*somrihent.*) ¡Gandulassos!
- MERO Y sí: posémne.
- TONI Posémne.
- TOF. (*ab tò de serietat fingida.*) Que no, hos he dit.
- TAY. (*á Baldufa, per un ciri que posa tort*) Mirethi una més; qu' aqueix no es dret.
- TOF. (*de repent.*) Per aixó mateix; ¿que no ho sentiu? Nosaltres no 'n posém cap perque aném de tort. (*tots riuen.*)
- SIDRO ¡Ben xafal!
- TAY. (*somrihent.*) Que Deu hos el torni.
- BAL. Els hi pesa més lo cap que 'ls peus.
- MERO (*celebrant l' agudesa d' en Tófol y mirántsel embobat.*) Que 'ns en en senyis de lletra.) (*tots fumant y fent bulla, desapareixen pe 'l foro.*)

ESCENA III

TAYONA Y BALDUFA, (*arregiant la capella.*)

- TAY. (*donant una garlanda á n' en Baldufa.*) Penjaho.
- BAL. (*sense pèndrenla.*) ¿Y 'l martell y 'ls claus?
- TAY. Ves, mirabo; qu'hi deurás trovar els mateixos de l' any passat.
- BAL. ¿Voléu dir?
- TAY. ¿No 't recorda que 't vaig encarregar espresament que 'ls piquessis fort?
- BAL. (*puja á una cadira y diu.*) ¡Just! aquí n'hi ha un, sí; y á n' aquí un altre; tots hi son. (*signant tres punts.*)
- TAY. ¿No ho veus?
- AAL. (*desde dalt la cadira.*) Portéu.
- TAY. (*per la garlanda que dona á n' en Baldufa.*) Primer aquesta.
- BAL. (*mirántsela embobat y penjantla á la banda dreta de la capella.*) ¡Y que n' es de maca!
- TAY. ¡Oh! es que ho son de ben ensenyadas las noyetas.
- BAL. (*per la garlanda qu' ha deixat penjada.*) Ja está.
- TAY. Ara aquest' altre.
- BAL. (*mirántsela embobat.*) Y quins colors tan ben... d' aixó.
- TAY. Au, fem via. (*Baldufa la deixa penjada á la esquerra de la capella.*) ¡Té!
- BAL. (*per l' última garlanda.*) Jo m'hi encanto quan veig que son menudas y tenen tanta trassa; vaja, qu' avuy las familias sembla que

- hi neixin d' ensenyadas. (*Baldusa ha deixat l' última garlanda penjada sobre de la capella que s' ajunta pe 'ls caps ab las altres dugas.*)
- TAY. ¿Ja estan?
- BAL. (*baixant de la cadira y mirant si las garlandas cauhen bé.*) Totas tres.
- TAY. Aném per acabar de posá 'ls ciris.
- BAL. Vos anémels donant (*fent lo que indican; donant Tayona 'ls ciris á n' en Baldusa y colcantlos aquest en els candeleros.*)
- TAY. Té; ben drets y que no cayguin.
- BAL. Déixeho per mí.
- TAY. ¡Quina cera tan groga!
- BAL. Deu estar malalta.
- TAY. Cuyta, cuyta.
- BAL. ¿Y donchs... com l' heu trovat á n' en Rafel?
- TAY. Guapo.
- BAL. De guapo, sí; pero 'm sembla qu' ha tornat tristot.
- TAY. (*fentse la dissimulada*) ¿Trist?
- BAL. Potsé 'l ranxo no li proba; á n' á mí 'm desventrellaba sempre.
- TAY. Ell sí que se 'n pot ben riurer del ranxo; té prous diners per menjar com un senyor
- BAL. ¡Ah! bé aixó sí; qu' ell hi ha anat á servir perque ha vo'g it, que jo hi vaig tenir d' anar á la forsa.

ESCENA IV

DITS Y GALANT, (*per la escala de la dreta, fumant puro.*)

- GAL. Vaja, qu' aixó no diu, ser festa y trevallar.
- BAL. ¡Ah! es vosté?
- TAY. Per la festa trevallém.
- BAL. ¿Que l' han deixat sol?
- GAL. Hi he fet una mica de «siesta».
- BAL. (*no entenentho.*) ¿De qué?
- GAL. He anat á dormir.
- BAL. ¡Ah, ja! á fer mitj-diada.
- TAY. (*per la capella.*) Ja está llesta.
- BAL. (*pe 'ls ciris.*) ¿Que voléu que 'ls encengui?
- TAY. Fins á l' hora del rosari.
- BAL. Ja os els podéu mirar bé: ni un de tort; ni tirats á p'om.
- GAL. Fórau un bon mestre de casas.
- BAL. ¡Oh! ja hi sigut manobra.
- TAY. (*preguntant á n' en Galant.*) ¿El Felip deu ser á dalt?
- GAL. Sí; jo l'hi he deixat; ha dit qu' havia d' anar á casa la vila.
- TAY. Té rahó vaig á darli aquells papers. (*mutis per la escala dreta*).

ESCENA V

BALDUFA Y GALANT

GAL. (*referintse á la capella.*) Sí qu' «amigo»... ¿y cada any se fá aquesta festa?

BAL. Y es net; desde que 's van descobrir las ayguas, per la diada d' avuy se celebra aquesta gran festassa; y que no s'hi plany res; va á tot gasto; miri, ¿veu? quina munió de ciris y quin bé de Deu de toyas y garlandas: al vespre tot crema; y aqui, en aquesta entrada, de genolls, devant la verge, mitj poble hi passa el rosari, mentres las noyetas, guiadas per la senyora Remedios, la mestra del poble, que 'l Felip també la paga, hi cantan uns goigs que... fassi-ho com vulgui: arriban al cor; semblan veus d' angels de debó.

GAL. Aixó es felicitat.

BAL. Si senyor, sí; de «facilitat» molta; no envejém res á ningú.

GAL. Y es bonich; la casa al costat de la mina.

BAL. Aixó; tot dinant ja ha sentit el soroll del aygua que sortia de la boca.

ESCENA VI

DITS Y FELIP, (*per la escala de la dreta.*)

FEL. ¿Encara es aqui? ¿Per qué l' entretens á n' el senyor?

GAL. No hi fá rés, es dejorn.

BAL. (*escusantse.*) Es que l'hi esplicaba...

FAL. Sempre estás per quèntos.

GAL. M' esplicaba lo que 'm satisfá molt de saber. Estich admirat de tot; vaja, que 'n podéu estar orgullós de la vostre obra; ab lo descobriment de las ayguas, se veu qu' heu portat la alegria en aquest poble.

FEL. (*ab modestia.*) Be 's diu. ¿Vosté no hi havia estat may á n' aqueix país?

GAL. No.

BAL. Cá; si no arriba á se 'l fill del Tano que s'ha cuydat de ferlos venir y jo...

FEL. Bé, si ja ho sabém; sempre esplicas las cosas deu vegadas.

GAL. Es molt trempat aqueix minyó.

FEL. Pero molt xerrayre; l'hi deu haver posat un cap...

GAL. No ho cregui; hi passaria molts bons ratos.

FEL. Donchs ¿li agrada 'l poble?

GAL. Molt; el poble, la gent, la casa, el dinar...

FEL. No s'ho val.

GAL. El tracte de tots vostés...

- FEL. Si fá 'l que s'hi sab.
 GAL. *(encara qu' ab delicadesa, intencionadament.)*
 Y sobre tot, vos ho haig de dir; llástima de ser
 jo casat; de tot lo que més m'agrada, es la
 vos're filla.
 FEL. *(sorpresa rápida d' en Felip, que de moment
 contenintse dissimula; en Baldufa sentse cá-
 rrech de la situació, vol esmenarla, excusant
 á n' el Galant.)* ¡Qué!... ¡la meva filla!...
- BAL. El senyor...
 FEL. Niugú t'hi demana. *(á n' en Baldufa, mal-
 humorat.)*
 GAL. *(en Baldufa fá senyas intencionadas á n' el
 Galant y aqueix no hi repara.)* Dispenséume
 si us hi ho dit aixís, tant de repent... pero, la
 vritat... no crech que hi pugui haber qui no
 l'hi agradi; ne podéu estar joyós de serli pare.
 FEL. *(contenintse)* Donchs, no n' estich.
 GAL. Mal fet.
 FEL. Perque jo no 'n tinch de filla.
 GAL. ¿Potser hos es neboda?
 FEL. *(no poguentse contenir més, agafa per la mu-
 nyeca á n' el Galant y ab violencia l'hi diu.)*
 Es la meva muller.
 GAL. *(sorrés.)* ¡La muller!...
 FEL. Tant si á vosté li plau com nó.
 GAL. *(excusantse y dolguentse á la vegada pe 'l mal
 que li fá n Felip.)* ¡Perdonéu!
 BAL. *(no poguentse contenir y ab tó suplicant.)* No
 us enfadéu, Felip.
 GAL. ¡Que 'm feu mai!
 BAL. *(excusantlo, encare que sempre ab temor.)* Ell
 no ho sabia...
 FEL. *(variant d' actitud ab esfors.)* Sí: tens rahó;
 ha sigut un cop de sanchs y... l'he agraviat
 sense volguer. .
 GAL. *(dolguentsent del mal y volguentse excusar.)*
 Jo...
 FEL. *(ab marcada intenció.)* Ja ho sab per un altre
 cop; l' Elvira, aquesta qu' á vosté l'hi agrada,
 la de cabell ros, es la meva muller... perdoni
 l' enfado. *(desapareix preocupat pe 'l foro.)*

ESCENA VII

BALDUFA, GALANT Y MATEU. *(aquest últim hau-
 rá sentit las últimas paraulas d' en Felip.)*

- GAL. Redimoni, ¡quin dolor!
 BAL. Ara sí que... adeu comedia y pessal...
 MAT. ¿Y qué té 'l Felip?
 BAL. Ne fet un grá massa.
 MAT. ¿Qué ha passat?
 GAL. ¡Quin génit!

- BAL. Cá, que 'l senyor s'ha enamorat de la Elvira y...
- MAT. (*satisfet.*) M'agrada
- BAL. (*sorprés.*) ¿També á ne tú?
- MAT. No; vull dir que me n'alegro; ¿y l'hi ha dit potser?
- GAL. Que m'agradaba, y sí que l'hi he dit, ben cregut qu'era la seva filla.
- MAT. Ja, ja; ¡com qu'ho sembla 'l seu pare 'l Felip!
- GAL. Qui s'ho havia de pensar; ¿per qué no m'avisaban?..
- BAL. Si tothom ho sab.
- MAT. ¡Tarambana! pero 'l senyor no ho sabia, que es foraster.
- BAL. També tens rahó... ¡que ruch!
- GAL. Me sab greu; y ho he pagat, que si arriba á apretar més me trenca la munyeca! que forsut.
- MAT. Tant se val; á fé d'home de bé, que jo fins crech que vosté ha fet una bona obra.
- GAL. ¿Per qué?
- MAT. L'hi ha tret la vena dels ulls.
- BAL. ¡Ah! aixó sí; que quan varem saber que s'hi volia casar ab la Elvira, tots n'hi volíam distreurer, pero... noy... ves qui s'hi adelanta. —Ha mort ton pare y jo vetllaré per tú cumplint lo seu encárrech—y tot d'una.. pam; trona avall y vellaquí; nosaltres sí, que... muixoni.
- GAL. Sense volguer, hos he ben esgarrat la festa.
- MAT. Y encare no ho sabéu tot. En Rafel se l'estima á ne la Elvira y la ha vinguda á veurer.
- BAL. ¡Quinas cosas!
- GAL. Aquella noya tan maca...
- BAL. Be, noya; ja es casada.
- GAL. Pero com si no ho fós; no es possible que se l'estimi á n'el seu marit; perque ¿com voléu qu'us ho digui? es un matrimoni esgarrat, veusho aquí.
- MAT. Si tothom ho veu. Y además de ser veíl en Felip per ella, segons el melje de la vila, está tarat, y 'l millor día farà un pet com un aglá. Ha trevallat massa.
- GAL. Siga com siga, no n'hi havia per tant d'enfutismarse d'aquella manera.
- BAL. ¿Qué vols dir?
- GAL. Rés; que li ha anat de ben prim com no m'hi torno; ¡quina manera d'apretar!
- BAL. (*somrihent.*) Pobret de vosté.. ¿oy Mateu?
- MAT. Mes li ha valgut que no ho fes.
- BAL. Ja ho crech; si vosté ho proba avuy no 'n surt viu d'aquesta casa.
- GAL. (*mitj sorprés.*) ¿Voléu dir?
- BAL. Se l'ha d'agafar á las bonas.
- GAL. uoDchs si que... vaja quin Deu.

- BAL. Be, sí; pero es un Deu de génit; ¿qué hi vol fer?
- GAL. Si no fos pe 'ls demés de la companyia, decididament me n' entornaba ara mateix. Aixó no es modo de tractar á la gent.
- BAL. ¿Y 'a funzió?
- GAL. Se la fariau vosaltres.
- MAT. Aixó no.
- BAL. (*temerós.*) Vaja, vaja; no fassi bromas; jo que tinch totas las papeletas venudas.
- GAL. Donchs «vivo», aném per la maleta desseguida y á fer feyna.
- BAL. Sobretot, que jo 'ls hi alabat molt á n' a vostés; fassintho bé «La muerta Civil.»
- GAL. La maleta.
- BAL. Volant. (*mutis per l' escala.*)

ESCENA VIII

GALANT Y MATEU

- MAT. (*ab marcada intenció.*) A fé d' home de bé, que d' aixó que passa, vosté 'n podría treure una bona comedia; y que 'm sembla que 's faria, perque aquestas cosas agradan á la gent.
- GAL. (*intenció marcada.*) ¿Y vos quin paper hi fariau?
- MAT. Jo... l' de guaytarmho; no 'n sé fer.
- GAL. Qué n' aneu d' errat. El mon es un gran teatro y tot lo que si fa tot son comedias; ab aixó 'ls que vivim no som més que comediantes.
- MAT. Pero vostés s' hi guanyan la vida.
- GAL. Per que las fem per encárrech y moltas vegadas per forsa; que 'ls demés las fan per compte propi y de bon grat.
- MAT. Aixó sí que no ho entench.
- GAL. (*Ab misteri.*) Es ben sencill; ara vos mateix ne feu de comedia.
- MAT. (*fingint sorpresa.*) ¿Jo?...
- GAL. Sí; perque ab lo que hi comprés, á vos també hos agrada la Elvira.
- MAT. ¿Vol dir?
- GAL. Y n' obstant ho dissimuléu per por del marit.
- MAT. Clá: ho endevina; hi estich boix per aquesta dona.
- GAL. ¿No ho veyéu?... Ja, ja, já, y que ho sou un comediant, y de primera.
- MAT. (*rihent y ab intenció.*) Que 'n fóram de amichs ab vosté.

ESCENA IX

DITS Y BALDUFA

- BAL. (*surt ab la maleta per la escala de la dreta.*)
La maleta,
GAL. Anémhi.
MAT. Baldufa; (*ab molta intenció.*) jo també hi vindré a funció; qu'aqueix senyor ho ha de fer bé per forsa.
BAL. Ja ho crech; si es el galant.
MAT. Que la sab llarga vosté.
GAL. (*intencionadament.*) Que no veu que fem comedias... (*mutis pe 'l foro.*)

ESCENA X

ELVIRA Y RAFEL (*per una de las portas laterals de la esquerra; Elvira surt com fugint d' en Rafel: aquest diu las primeras paraulas ab tó suplicant.*)

- RAF. ¡Elvira! un moment; escolta, y després... te deixo, si ho vols.
ELV. Ja t'hi ho dit; no hi puch parlar ab tú á solas.
RAF. ¿M' aborreixes?
ELV. Vas jurarme que no tornarias.
RAF. (*se veu contrariat.*) Es cert; sí; no t'ho nego.
ELV. ¿Y la paraula?
RAF. L'hi trencada; pero per tú.
ELV. Vê-ten.
RAF. Tan sols un mot. (*diu ab recansa.*) Ja sé que pateixes.
ELV. (*aparentant molta sorpresa.*) ¡Y ara!
RAF. Sí; no ho neguis. Y com jo no ho vull, y ni ho dech may volguer que pateixis, per aixó he tornat resolt a dirte: Elvira, vina ab mí, fugim; y lluny d' aquesta casa, ben lluny del poble y de tothom, viurém feliços; si; hi viurém per sempre.
ELV. (*recriminantlo dignament.*) ¿Qu' has perdut l' enteniment, Rafel?
RAF. (*duptant un moment.*) ¡Qu'hi ho sab si l'hi perdut.
ELV. Al costat de ton germá ningú hi pateix.
RAF. No me l' anomenis á mon germá que me 'l estimo massa.
ELV. Tot quan jo desítjo, es per mí.
RAF. Proi; no m'ho diguis, com si no ho fos el teu marit, com si no fossis d' en Felip, no m'ho recordis.
ELV. Lo meu pobre pare 'm va ensenyar de ser honrada, Rafel.
RAF. Si ho ets, si ho serás sempre, sino pots dei-

- deixar de serho; que jo t'hi vull hasta la mort d' honrada.
- EVV. ¿Y vols que fugi ab tú? ¡Ou! ¡may! ¡vergonya!
- RAF. Si, perque sigas felis, perque no pateixis més!
- ELV. Y' l remordiment que 'ns mati; vésten.
- RAF. Per Deu, escó tam; ja parlaré ben depressa, seguit, molt seguit, pero déixemtho dir tot. que jo sé 'l que 't vull dir y si no m' escolta; jo 'm moriré de pena, Elvira, y tú plorarias sí, no 'm miris, que jo ho sé que plorarias, (*esforsantse per lluytar*) Rafel jo t'ho demano, si ho vols fins de genolls, déixam.
- ELV.
- RAF. No, no pot pas ser; ja soch aquí; prou m' ha costat de tornarhi.
- ELV. Cridaré.
- RAF. Crida, fés lo que vulguis; si venen gent, devant de tothom t' ho diré.
- ELV. ¿Y si vé 'n Felip?
- RAF. No; que Deu no ho voldrà, perque jo no faig cap mal.
- ELV. (*resolta*). Acabém y vesten.
- RAF. Jo sé que pateixes al costat d' ell, per qué no te l' estimas.
- ELV. Y si que me l' estimo; ¿que no ho sabs qu' es bó?
- RAF. Si qu' ho sé; pero per tú, nó pot serho may, perquè tú no 'l vols y tot lo seu ha de serte amarch com lo fel.
- ELV. Al peu del altar ho vaig jurar que fora seva.
- RAF. Tú, la dona, no més que la dona; pero no 'l cor de l' Elvira, de la meva Elvira; que 'l teu cor es meu desd' que 'l tens arrapat dintre del pit.
- ELV. (*de sopte*). ¿Perqué m' hi deixabas casar ab en Felip?
- RAF. ¿No ho veus? las tevas mateixas paraulas et venen; jo ja podia privarho com cosa que á mi tan sols 'm pertany, tu ho reconeixes, podía dirtho: «la vull per mí, que es meva y de ningú més, el cel me l' ha enviada».
- ELV. Donchs...
- RAF. (*comprentlli l' idea*). Ja ho sé. ja ho sé; no m' ho retreguis; el respecte... el temor..., era 'l meu germa, era 'l meu pare, ho es el meu pare, que jo no n' he conegut d' altre en ma vida; y jo no vaig donarte á n' ell, que ell te 'm va pendrer.
- ELV. Per aixó mateix; prou; soch d' en Felip.
- RAF. Primer meva.
- ELV. D' ell, y de ningú més, fins qu' ell se mori.
- RAF. ¡Elvira!
- ELV. (*per que 'l Rafel l' agafa*). ¡Déixam!
- RAF. No.
- ELV. No 'm toquis; que no hi tens cap dret en mí.
- RAF. Ne m' ho mereixo que 'm parlis aixís.

ELV. Déixam.

RAF. Si no t' ho he dit tot encara. Fugim y jo 't juro que hi viurás sempre d' honrada; lluny d' aquí ahont ningú 'ns hi sápigam, amagats de tot lo mon, viurém estimantnos com avans, com quant eram noys, y aixís mateix que allavoras, no mes ens besarém confonent la dolsor de la puresa dels nosires llabis y ab los brassos ab creu per més respecte.

ELV. Apártatl...

RAF. De nit jo vetllaré 'l teu son, com la verge al altar, com aquesta verge; ¿ho sens Elvira? que tu ho serás per mí com ella.

ELV. *(no poguent resistir més.)* Prou!...

RAF. Y fins que tu ho vulguis, fins que ya no ho siguis de 'n Felip, jo no faré més que besarte, pero sols com avans, y 't mimaré xamós y guardante com joya hermosa, esperaré ab anhel 'l instant ab que 'm diguis que com á dona y tot ja serás meua.

ELV. *(habent arribat ja al paroxisme).* ¡Rafell... ¡Rafe!... que 'm fas por.

RAF. *(ab passió creixent y tenint á Eloira presonera).* Contéstam; digas Elvira, contéstam!

ESCENA XI

DITS Y TAYONA. *(Per l' escala de la dreta.)*

ELV. *(com cridant ausili al veurer á Tayona que surt).* ¡Correu, Tayona!

TAY. *(correnthi; diu ab tó de dolsa recriminació).* ¡Rafelet!

RAF. *(esberat, donantse compte del seu estat).* ¡Per dó germana!

TAY. ¿Que feyas?

RAF. No ho sé 'l que 'm feya.

TAY. ¡Desgraciatl!

ELV. *(colguentse excusar).* ¡Tayona!

TAY. Vesten, vesten d' aquí y depressa. *(signantli la porta de l' escala).*

RAF. *(com demantli perdó).* ¡Elvira!...

TAY. *(á Eloira).* ¡Qué 'l Felip no ho sápigam!

ELV. *(Anantsen pe 'l lloch indicat).* ¡May!

RAF. *(com avans)* ¡Elvira!...

ELV. *(barreja d' odi y passió).* Fuig; ¡t' aborreixol

RAF. *(ferit en son cor).* ¿Qué?...

TAY. *(á Eloira insistint en que se 'n vagi).* Ves...

ELV. *(com avans).* ¡T' aborreixo! .... Sí... *(mutis, dreta).*

ESCENA XII

TAYONA Y RAFEL (*aquest com alelat*).

- TAY. ¡Rafelet!.. ¡fill meu!.. en nom de la nostra pobre mare, que desde l' altre mon prega per nosaltres, jo t' ho demano, déixala á la Elvira. . no hi pensis mes ab ella... sigas bó.
- RAF. Que 'm fas plorar.
- TAY. Aixís; plora, plora; que 't servirán de consol aquestas llágrimas.
- RAF. Ja ho has senti; m' aborreix.
- TAY. No es pas vritat que t' aborreixi la Elvira; ella no 't pot aburrir, que té un cor d' angel y t' estima; pero 's recorda que es la muller de ton germá y tu Rafelet no t' en recordas pas sempre...
- RAF. ¡Tayonal...
- TAY. Si... si jo ja ho se.. no cal pas que m'ho diguis; ha sigut un moment de bogeria; tots ne tenim un arrel en aqueix mon; per aixó pequem de vegadas, pero tu que ets un bon minyó y estimas á n' el Felip... ¿no es vritat que l' estimas?... es lo nostre germá...
- RAF. ¡Oh! si... si l' estimo.
- TAY. Ja te 'n arrepenyixes; y la deixarás á l' Elvira qu' estiga tranquila á n' aquí, al costat de 'n Felip, cumplint com bona esposa.
- RAF. Es que ella sutreix y jo no ho vull.
- TAY. (*Fugint sorpresa*). ¡Y ara! ¿Y d' hont ho has tret?
- RAF. Jo ho sé.
- TAY. T'ho pensas, y t'ho pensas malament; que més contemplada ja no pot serne; tct quant t'hi plau es per ella.
- RAF. Si no es aixó.
- TAY. Déixat de caborias: sembla que 'l mal esperit hi trevalli dintre teu. ¡Deu nos en guar!; la Elvira es felis, la Elvira ho será sempre de felis, mentres tú no la vulguis una desgraciada.
- RAF. Jo... may.
- TAY. Aixís ho crech; no pot ser d' altre manera.
- RAF. Es qu' ella plora.
- TAY. No i'he vista may plorar; t'ho juro; també t'ho dirfa.
- RAF. M' enganyas.
- TAY. (*com ofesa*). ¡Rafelet... la germana, la teva padrina no t' pot enganyar. No m'ho esperaba de tú qu' aixís me tractessis
- RAF. Perdónam; si no ho sé el que 'm dich.
- TAY. També ho crech.
- RAF. Tinch necessitat de que ho sápigas: el Mateu m'ho ha dit qu' ella sofria.

TAY. (*fingint molta sorpresa.*) ¿El Mateu? ja ho entench tot. El Mateu es la burxa, ell ho es el mal esperit. No me n' esperaba d'altre. Aquest home es una mala cosa.

RAF. Potser l' acusas sense motiu.

TAY. Que si 'n tinch de motiu per creure qu' es un mal home. Ell lo que voldria es tentar á la Elvira y portar lo dol á casa nostra.

RAF. ¿Aixó?

TAY. Si. Fuigne d' en Mateu, fuigne com del llop rabiós del quento que jo t' explicaba quant érats nen; ¿te 'n recordas? aquell llop que tenint fam de menjarse la ovella y no poguentla may conseguir, per rabia y no més que per rabia, va tenir las malas entranyas d' estripar á mossegadas á n' els seus fillets que á n' el nieró esperaban á sa mare.

RAF. Prou; no 'm martiritsis més.

TAY. Si ho faig pe 'l teu bé; pe 'l bé de tots nosaltres, Rafelet.

RAF. Ja ho sé, jo t'ho estimo. Déixamhi parlar ab la Elvira un altre volta y després... prou; jo t'ho prometo.

TAY. Li parlarás si ho vols, pero al devant meu, tenintme á n' á mí per testimoni de las tevas paraulas.

RAF. M' está bé; com vulguis.

TAY. (*veyent apareixe á Felip pel foro*). El Felip torna; calla.

RAF. ¡El! (*sorprés*).

TAY. ¡Que Deu ens valguil

ESCENA XIII

DITS Y FELIP (*aquest pe 'l foro*).

FEL. ¡Ah! hi ha 'l Rafel; que vens bé; per tu venia.

RAF. ¿Per mí?

FEL. Sí. Tayona, deixans sols que tinch de parlar-li á n' el Rafel.

TAY. (*dolguentli de deixarlos sols.*) ¿Que vos faig nosa?

FEL. Mes que servey per ara: es assumpto d' homes el que hem de tractar.

TAY. ¿Ja puijaréu després?

FEL. No tardarém pas gayre.

TAY. ¿Que vols que s' arregli l' Elvira per anar á comedia?

FEL. No, es á dir, que fassi 'l qu' ella vulgui.

TAY. Aixis mateix l' hi diré. (*mutis dreta.*)

ESCENA ULTIMA

FELIP Y RAFEL

- FEL. Seu y escolta; seu. (*Se assentan*) (*Pausa.*)
¿Qui soch jo per tú?
- RAF. (*Turbat.*) No sé com contestarte.
- FEL. Si ia contesta es una 'm sembla que poca feyna hi tens, si potsé ¡més d' una aillavors ja es un' altre cosa, rumíala y la trias; aboca la que més t' agradi.
- RAF. Donchs ab una sola parauia te la puch donar.
- FEL. Vinga.
- RAF. Tu per mi ho ets tot.
- FEL. Corrent.... ¿vols dir qué?...
- RAF. Tot; ja ho sabs que sempre t' he tingut per un pare.
- FEL. Y á un pare se 'l deu estimar.
- RAF. Y se l' estima.
- FEL. S' entent, quan lo fill es bó.
- AAF. Jo 'm crech serne.
- FEL. Molt bé; ja m' agrada que t' ho pensis. Donchs jo á n' a tú t' estimo com si t' ho fos de pare, porque 'l nostre 'ns estimaba á tots, hasta á tú, avans de que vinguessis al mon, porque ell se va morir que tú no havías nascut encara. Y en quan á respecte..
- RAF. El que 't mereixes; tot el respecte.
- FEL. Aixís es que tú no has pensat may en ferme una traició en causarme cap dany... ¿no es aixís?
- RAF. Be ho es.
- FEL. ¿Y tú, com á bon germá y com á bon fill me defensarias d' aquell que 'm volgués jugar una mala passada?
- RAF. Ab la vida 't defensaria.
- FEL. Com jo; pots tenirho per ben segur; ¡desgraciat del que 't volgués mal! ja sabs que may parlo en vá.
- RAF. Ho crech bé.
- FEL. Donchs á cap som; aquí mateix, qu' es un lloch á propósit. devant d' aquesta verge, que avuy se li fa la festa, vull que 'm contestis ab la má posada á n' aquí (*á n' el cor*) á tot lo que 't preguntaré.
- RAF. Pots preguntarme.
- FEL. ¿Tú estimas á la Elvira?
- RAF. (*molt confós.*) ¿A la...?
- FEL. Si; á la meva dona... á la meva. No t' esveris y respón.
- RAF. Jo vos estimo á tots; á tota la familia; pero més que á ningú á ne tú; ho pots ben creure.
- FEL. Bueno; d' un altre manera. ¿Tú l' estimabas

à ne la Elvira, avans de serne de la nostre familia?

RAF. ¿Qué 't diré?...

FEL. La vritat; res més que la vritat.

RAF. Be m' agradaba la Elvira.

FEL. ¿Per casarhi?

RAF. No hi havia pensat may en casarme.

FEL. ¿Y després de serne ella de casada, segueix agradante?

RAF. ¡Oh!... es la teva muller...

FEL. No hi fa res; respón.

RAF. No, qu' es teva. (*pausa.*)

FEL. Y perquè has tornat al poble sens' escriuremho, com venint d' amagat? Per ella.

RAF. No.

FEL. Dígamho, qu' estich ansiós.

RAF. No, per la festa dels minayres; per la nostre festa...

FEL. No vull que m'no juris, que m' enganyas.

RAF. ¡Germá!

FEL. Sí, m' enganyas, Rafel... pero jo t'ho estimo; que ho vull que m' enganyis; tingas més' enteniment que jo. (*pausa.*)

RAF. ¿Vols res més de mí?

FEL. Aviat acabo. Miram, tinch el cap casi tot blanch, la cara mitj arrugada, aixó vol dir que 'ls anys hi son y que ningú ja me 'ls pot treure de sobre, ni 'l meu génit, ni la meva forsa, rés; quan els conto, m' entristeixo, Rafel; ne tinch molts més que tú y sobretot molts més que la Elvira... ¿M' escoltas?

RAF. Sí.

FEL. Quant me vaig casar ab ella, me vaig creure tornarli 'l pare que ia desgracia se n'hi va emportar á la boca de la mina, en el moment en que 'n sortia aquell doll d' aygua ab la furia del toch... Y no vaig serho un pare per la Elvira, no; déixamho dir; soch un espós jove, jove de cor y enamorat com un boig... ¡jo no m'ho haguera cregut may que 'l cor no envelleixi!... porque jo, Rafel, no 't sápigas greu que t'ho confessi, no 't fassi vergonya de sentirho, que á n' á mí no me 'n fa de dirho... n' estich gelós de la Elvira!.. la vull ab tota l' ánima.

RAF. (*dolguentli.*) ¿Perqué m'ho contas aixó?

FEL. T'ho conto perquè jo ho sé que tú l' estimas.

RAF. No.

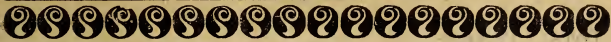
FEL. Sí; y que tú la farias més felís, molt més felís que jo.. pero es meva, es meva y... dígamho, dígamho un altre cop que has vingut no més que per la festa dels minayres!

AAF. Per probarho que no hi tornat al poble per la Elvira...

FEL. (*ansiós.*) Digas... digas.

- RAF. (*ab esforços.*) Me n' entornó tot seguit á Barcelona y... qui sal! potser que no 'ns veyém més.. ¡siguén ditxosos!
- FEL. (*enternintse.*) ¡Rafel!.. ¡germá!... ¡sobre 'l meu cor!... ¡gràcias!.. ¡compadeixten de mí! (*Quedan abrassats, Rafel contenintse 'l plor. Soptadament se separa d' en Felip, y fent mutis pe 'l foro, diu:*)
- RAF. ¡¡Adeu!!
- FEL. ¡Que 'l cel l'hi pagui! (*arrenca 'l plor.*)

TELÓ RÁPIT

ACTE TERCER

Menjador gran de casa d'en Felip. Al foro un finestral molt ample que dona al barri ó pati; á la esquerra y en primer terme, un altre finestral ó finestra que dona al barranch, ahont passa l'aygua que surt de la boca de la mina; en segón terme una porta y un altre en últim terme ab un grahó ample que dona accés á la escala de pujar á un altre pis lateral de la casa, ahont s'hi trova la habitació de la Tayona y'l servey.—A la dreta primer terme, porta que comunica á l'habitació de'n Felip y la Elvira; en segón terme un altre porta que dona pas á la escala de baixar á l'entrada. —Mables, cadiras y quadros antichs, tot repartit convenientment; al centre, una taula gran rectangular de fusta de pí, sense pintar; penja del sostre, queyent al mitj de la taula, un gros quinqué de petróli, ab pantalla molt ample; sobre la taula molts gots apilats; dos ó tres safatas ab borregos y carquinyolis; una coca ensucrada llarga, un porró gros ab vi, tres ó quatre ampollas, unas ab mistela y altres ab ayguardent; un parell de gerros y un cantí ab aygua; una ganiveta. —Es de nit; el quinqué encés.—Durant l'acte y més acentuatament quan l'escena quedi sola ó ab poch's personatjes, se sentirá'l soroll de l'aygua de la mina, pero de manera que no distregui'l diálech.

ESCENA PRIMERA

ELVIRA, *assentada á costat del finestral del foro,*
TAYONA, *á vora seu;* FELIP, MATEU, BALDUFA,
y alguns Homes y Donas d'esquena al públich y de
cara al finestral del foro, tots com escoltant la se-
renata que dona'l Coro que figura trovar e á baix
al barri, ab homes del poble que portan atxas ences-
sas, negentse desde'l públich la resplendor dels
llums que puja pe'l finestral.—Al aixecarse'l teló
se sentirán forts aplaudiments de la gent que hi fi-
gura haber en el barri escoltant la serenata; los
personatjes d'escena també aplaudeixin, menos Fe-
lip, Elvira y Tayona, que encare que ho dissimulan
se'ls notará respectiva abstracció ab rahó al estat
d'ánim en que'ls han deixat las escenas del acte se-
gón — Tant en aquesta escena com en la següent, se
recomana'l mohiment y animació propias del cas.

BAL. ¡Molt bé! .. ¡de primera!

MAT. Es bona.

BAL. (*dirigintse á n'els de baix.*) ¡Tornéuhi, mi-nyons!

Una veu ¡Que viscan els minayres!
(*Tots els de baix y 'ls d'escena, menos Elvira, Tayona, Mateu y Felip.*) ¡Viscan!

Una veu ¡Que visca 'l Felip!

TOTS ¡Visca!
 BAL. (*fent indicació de que tothom calli.*) Calléu,
 que hi tornan. (*crident.*) «¡Que se repita!»...
 inuixoni tothóm. (*molts fan indicació de si-*
lenci.)

CORO

Los minayres son el Deu
 del nostre poble,
 porque han aixugat el plor
 de tots los pobres;
 tindrán la ditxa del cel
 uns cors tan nobles,
 y la eterna gratitut
 del amor nostre.
 Junts cantém, cantém minyóns
 las sevas glorias,
 que 'ls minayres son el Deu
 del nostre poble.

(*Acaba la cansó tothom aplaudeix fort; molta
 alegria. En Baldufa anant seguint la cansó
 fent molta mimica.*)

BAL. (*crident.*) ¡Que hi tornin! ¡Que hi tornin!
 FEL. (*adelantantse, diu molt malhumorat.*) ¡Car-
 lets!.. prou.
 TAY. Si; que ja 's fá pesada tantas vegadas
 BAL. (*pregunta á n' el Felip, pero ab mitja por.*)
 ¿Que 'ls hi dich que pugim?
 FEL. Que pugim. (*desapareix per entre la gent en-*
trant al seu quarto, com fugint del bullici.)
 BAL. (*desde 'l finestral.*) ¡Noys!.. ¡los cantadors!
 tots aquí dalt á refrescar. (*se sent burgit á*
n' el barri de la gent que figura que 's retira
y dels cantadors que pujan.)
 TAY. Apa, que ja está tot apunt.
 BAL. (*per lo de la taula.*) Y que n'hi ha forsa.
 TAY. Carlets, ja te 'n cuydarás.
 BAL. Descuydéu; que no 'ls hi faltará res.
 MAT. (*á Elvira*) ¿Qué t'ha semblat la cansó nova?
 ELV. Molt bonica.
 MAT. (*intencionadament.*) Si tot ho es de bonich en
 aquesta casa.
 BAL. (*molt alegre, vejent entrar á n' els homes del*
coro.) ¡Que ja son aquí!

ESCENA II

DITS Y TOFOL, MERO, SIDRO, TONI (*y molts homes,*
algúns ab atxas que portan uns apagadas y 'ls al-
tres las van apajant al entrar en escena; molta
animació; tots parlan baix los uns ab los altres)

TOF. (*molt satisfet.*) ¿Qué 'ns hen dihéu?
 BAL. (*donantse las mans uns y altres.*) Noys, que
 us «facilito»; toqueula.
 TOF. (*allargant la má.*) Vinga.

- MERO (*donantli la má.*) Gracias, Baldufa.
SIDRO Ja ho hæs sentit.
TOF. *à un home qu' encara té l' atxa encesa.* Tú, apaga l' atxa. (*l' apaga ab los peus.*)
TONI (*per haberse donat las mans.*) Gracias.
TAY. Au, no us entretinguéu.
BAL. Sí; que 's refreda; «vivo», demanéu (*senyalant la taula*) coca, borregos, carquinyolis, vi blanch, mistela...
TAY. Tabal; no 'ls hi diguis que ja ho veuhen. (*Baldufa repartint postras y beurer*)
TOF. ¡Oh! ho vehuen. . quan ho bebém, ho veurém. (*tots rihuen.*)
MERO (*admirat per l' agudesa.*) ¿No us ho deya?...
TAY. (*somrihent.*) Aquest Tófol, sempre 'n té una per dir.
TOF. Y per fer, que las faig totas.
BAL. (*repartint pastas*) Té; té tú; (*à un altre.*) apa, si 'n vols més demanan.
MERO (*dirigitse à la taula.*) Jo m'ho preneh.
TAY. Ben fet. (*la Tayona també reparteix pastas y beurer.*)
BAL. Ja te 'n dona permís la justicia.
TOF. O sinó l' arrastras.
MERO (*sempre celebrant las agudesas d' en Tófol.*) Just. (*tots rihuen, menjan y behuen; molt mohiment.*)
BAL. Au, ansia, jovent, que tot se bessa avuy.
TOF. (*decidit ab la boca plena.*) ¿Ahont? que m'hi amorro. (*tots celebran l' acudit.*)
BAL. (*presentantli 'l porró.*) Té; amórrat ab aquet.
TOF. (*prenentlo.*) Vinga. (*Tófol aixeca 'l porró y fá un trago llarch, xerricant fort; alguns l'hi tiran micas de borrego. Mentrestant, Mateu haurá posat vi en un got y 'l porta ab un borrego à Elvira, qu' estava ab l' abstracció de avans. Baldufa y Tayona servint à tothom; Baldufa, de passada. anant menjant y traguejant sovint. Alguns fan cumpliments.*)
MAT. (*oferint à Elvira 'l cas de vi y 'l borrego.*) Elvira, qu' aixó es un mata penæs y tú 'n tens molts.
ELV. (*ab tó despreciatiu*) Ningú hos ho ha demanat.
MAT. Pero jo t'ho vull servir.
ELV. (*anantsen del costat d' en Mateu.*) Gracias.
MAT. Esquerpa... (*s'ho beu.*)
TOF. (*acabant de beurer.*) ¡Eh! ¿Qué tal?... ¿Qué hi torno?
SIDRO No; qu' aquest vespre no ballarías.
TOF. ¡Ximple! jo he ballat y ballaré encare que fos a las foscas.
TONI (*pe 'l porró.*) Després feulo correr.
BAL. (*complint un got de vi y oferintlo à Toni.*) Beu ab got; té, home; es més descansat.

- TONI (*prenentlo.*) Vinga.
- MERO (*satisfet; aixugantse 'ls llabris ab lo colze.*) Ma noy, quina coca. (*beu un trago.*)
- TOF. (*referintse á ne la cansó, pregunta á tots.*) ¿Que la cantém altre cop.
- SIDRO (*prenent lo porró d' en Mero.*) Vinga 'l xerrih. (*algúns contestan á n' en Tófol, que sí, altres que no, per lo qu' en Tófol diu:*)
- TOF. Femho per vots. (*mentres en Tófol va preguntant un per un lo seu vot, dihent uns que sí, altres que no, la Tayona, dirigintse á la Elvira, sosté ab ella lo següent diálech.*)
- TAY. (*á Elvira.*) ¿Y 'l Felip?
- ELV. Deu ser al seu quarto.
- TAY. Entrhi; potser no 's trova bé.
- ELV. Jo sí qu' estich mitj morta, Tayona.
- TAY. No 'n fassis cas; es el trasbals.
- ELV. Qui sab.
- TAY. Veshi; no l'hi deixis may de sol; ja sabs que 't vol sempre á la vora.
- ELV. Es que 'l veig trist y 'm fá por.
- TAY. (*acompanyant á la Elvira á la primera porta de la dreta.*) ¡Y aral...
- ELV. Si hos crido veniu (*mutis Elvira per la porta indicada. En aqueix moment Tófol haurá acabat de contar los que han dit que sí y 'ls que han dit que no y diu satisfet:*)
- TOF. Guanyan els qu' han dit que sí.
- BAL. Feu rotllo. (*tots se disposan á fer rotllo per cantar ta cansó, pero Tayona observanho 'ls diu:*)
- TAY. Minyóns, potser que prou; el Felip sembla que no 's troba massa bé y voldria trencar una mica 'l son. (*tots desisteixen.*)
- TOF. ¡Ahl... donsas, fora, primer es ell.
- MERO No 'n faltaria d' altre.
- SIDRO També es hora de comensá 'l ball. (*tocan deu horas del campanar del poble.*)
- BAL. Mirat; ja senyalan las deu.
- MAT. Y que no 'l deixéu perdre 'l primer vals que es el millor.
- TOF. (*com si ell s'hi trovés.*) ¡Quinas empentas!
- MERO Puñor el de la mitja hora.
- TAY. (*á n' en Baldufa y referintse á tot lo de la taula.*) Tú y jo comensém á endressaro tot.
- BAL. Somhi. (*Baldufa pren lo que Tayona va recullint de taula y ho entra á la porta de la esquerra; entrant y sortint y segóns hò marquí el diálech.*)
- TAY. (*per lo de la taula, pregunta á tots.*) ¿No us convé pas res més?
- TOF. Voléu callar; ara no 'ns faltaria altre cosa, que una bona balladora.
- TAY. (*tot endressant lo de la taula.*) Aixó array.
- MAT. De donas n'hi ha més que no 'u voldréu.

- TAY. Cuydado á fer trinquis.
BAL. No tinguéu por.
TOF. Jo d' una 'n tinch ben bé prou de balladora;
mentres m' agradi, s' entent.
TAY. Apa, donchs, á triarla.
TOF. Anemhi, companys.
TOTS Si... sí.
TOF. «Alanta», y que no sigui res lo d' en Felip; si
per un cas ja ho sabéu.
SIDRO També; «mandar.»
MERO ¿Si voléu que jo 'm quedi?
TAY. Gracias, no val la pena.
TOF. Vaja, aném, aném; santa nit tothom.
BAL. Qu' hos divertiu.
TOF. (*pregunta á n' en Baldufa.*) ¿Y tú?
BAL. Ja m'hi deixaré caurer més tardet.
MERO T' esperarém.
BAL. Balleune un per mí mentrestant.

ESCENA III

TAYONA, MATEU Y BALDUFA

- MAT. ¿Y tant mateix es cert que 'l Felip no está bó?
TAY. Ben bé de cert no ho sé.
BAL. (*sortint de la porta primera esquerra.*) Ha
sobrat de tot.
TAY. Mes val aixís.
BAL. Com que sempre teniu por de fer curt.
TAY. Aquells borregos y carquinyolis ficals á din-
tre de 'ls pots de vidre, que no 's remulleixin.
BAL. ¡Que 'n sou d' endressa ta! (*mutis tot om-
plintse las butxacas de pastas.*)
MAT. ¡Oh! es que sí; sempre he dit lo mateix; valéu
més or que no peséu; ¡quina llástima de no
tenir jo més anys!
TAY. Deus volguer dir, ¿quina llástima de que jo
no 'n tingui menos?
MAT. No, pero si encara feu goig.
TAY. Mateu; mira, ¿veus? (*pe' l clatell.*) lo tinch
ben net.
MAT. Que 'n sou de mal pensada.
TAY. No tant com tú.
BAL. (*sortint.*) Ja 'ls hi teniu á n' els pots y 'ls hi
tapat.
TAY. Té; aquesta coca á n' el calaix de la taula de
la cuyna. (*dorantli.*)
BAL. ¿Que me 'n deu un tros?
TAY. Prentlo; porta aquellas dos bombetas que
trovarás sobre la taula.
BAL. Ja l' has he vistas, ja.
TAY. Y 'ls mistos. (*Baldufa fá mutis. Després de
endressar tot lo de la tauia, haurá quedat una
safata ab quatre gots posats abocats y una am-
polla d' aygua.*)

- MAT. Donchs ho podéu creurer, Tayona; encara me fariáu fer un mal pensamentot.
- TAY. (*ab marcada intenció.*) Com que tú no 'n pots fer may cap de bó, no m' estranya.
- MAT. Parléu ab un retintin...
- TAY. ¡Oh! sí; lo que tens sort de la sort, Mateu.
- MAT. Ara sí que no vos he entés.
- BAL. (*sortint ab dos llums d' oli y una capsa de mistos, menja coca.*) Tot ho porto, las dos bombetas y 'ls mistos.
- TAY. Déixaho aquí sobre. (*Baldufa ho fá.*)
- BAL. ¿Qué vos sembla? ¿que li sabrá greu á ne 'l Felip, si dono un tom per l' embalat?
- TAY. ¿Y á mi m'ho preguntas?
- MAT. Si hi tens obligació de serhi; l' agutzil no hi falta may.
- BAL. Bé; es que avuy no ho soch de justicia; avuy haig de ballar, que cada any ballo.
- MAT. Ves, home, ves.
- BAL. Ja li diréu, Tayona; per aixó ja donaré una passada avans de la mitja hora.
- TAY. Potsé 'ns trovaras á dormir.
- BAL. ¿Qué no hi aniréu al embalat?
- TAY. Sí; per embalats estém.
- MAT. Y si que hi anirán; no 'n faltaria d' altre.
- BAL. Qué me 'n hi vaig?
- TAY. Qué estás per orgas, Carlets.
- BAL. «Nada»; que sí; que hi tinch una deria; ja ho sabéu; 'ls de ca 'n Baldufa 'ls bal'ém tots 'ls que tocan. (*se sent lluny y esmortuhintse un passa-calle que toca l' orquesta.*) ¡Ah! ¿sentíu? la passada ¡vóltala Carlets! (*mutis segona dreta.*)
- TAY. Y tu que esperas?
- MAT. A n' el Felip, per si 'm mana «algo».
- TAY. Si 't coneguéis el Felip... que te 'n voldria de lluny...
- MAT. A fé d' home de bé, que portéu molt veri, Tayona.
- TAY. ¡Oh! sí; desgraciat de tú que jo fos un home; la rabia m' ofega; may n' había tingut tanta. ¡Deu 'm perdó!
- MAT. ¿Qué vos he fet? ¡pobre de mi!
- TAY. ¿Y tu ets amich de 'n Felip?... ¿tú?...
- MAT. Vos diréu.
- TAY. Val mes que no 'l toquéu aqueix punt.
- MAT. ¿Pero bé; de que 's tracta? sapiguemho.
- TAY. Deixemho correr.
- MAT. Que no vull deixarho correr; ¿que potsé m' han llevat alguna mala fama y 'm teniu mala volensa?... diguéu.
- TAY. Deus ser fill de terras dolentas.
- MAT. (*Decidit.*) Prou; que may ningú m' ho había dit aixó.

- TAY. Donchs sápigho, ja que ho vols y que Deu te 'n reguart que 'n Felip n' hegui esment.
- MAT. (*Fingint calma*). Vinga.
- TAY. ¿Perque habías de dir á n' el Rafel que la Elvira sofria sent casada ab mon germá?
- MAT. ¡Ja, ja, ja! . . . ¿y aixó es lo que us té neguitosa?
- TAY. ja, ja, ja... aixó si que m' ha fet riure.
- TAY. ¿L' hi has dit?
- MAT. No ho sé si l' hi he dit; potsé sí; no tindria res d' estrany.
- TAY. (*Sorpresa*). ¡Com!
- MAT. Si ho es de cert que hi sofreix...
- TAY. ¡Mentida!
- MAT. ¡Bo! y aral ¡no vinguéu ab camándulas; que vos ho entenéu massa. que la Elvira no hi está bé al costat d' en Felip.
- TAY. (*dissimulant.*) ¡Jol...
- MAT. Y prou que ho sé; que vos las coneixéu totes; ves ara quin dissimulo!
- TAY. Mateu, tens molt mal cor.
- MAT. Que n' aneu d' errada; si no me 'l coneixéu el meu cor. ¿Voléu saberho? donchs, jo sofreixo per la Elvira.
- TAY. ¿Tú?
- MAT. Ja ho veyéu com soch fet; y fins soch capás del sacrifici mes gros, per donarli en ella la tranquilitat y la ditxa que li manca.
- TAY. Tú de lo qu' ets capás es de qualsevulga maldat.
- MAT. Vaja; deixéus de paraulotas lletjas, que á una dona com vos, que sou tant de missa, no li escahuen massa y parlém clars.
- TAY. No 't vul donar més conversa.
- MAT. Dos paraulas y prou: vos...
- TAY. ¡El Felipl (*vejentlo per la porta primera dreta.*)

ESCENA IV

DITS Y FELIP (*primera dreta.*)

- FEL. Tayona; entra á dins y ajuda á ne la Elvira á acabarse d' arreglar.
- TAY. ¿Tant mateix? ..
- FEL. Sí; vull qu' aneu al embalat; vull qu' ella balli, que 's diverteixi.
- MAT. Ben fet; jo us ho alabo.
- FEL. (*diu aixó ab esforços de rabia.*) Y que 'ls ballará tots ab tú; mirat, ja 'ls hi tens compromesos; la vull veurer ben alegre... que rigui... que rigui forsa y sempre.
- TAY. Potser no li vé de grat.
- MAT. Com que vos no balleu.
- FEL. No hi fá res; que jo ja disfrutará vejentli á n' ella. Es jove encara la Elvira.

- MAT. Ja ho crech.
TAY. ¿Qué hi vaig?
FEL. ¿No t'ho he dit? Aquest y jo comensarém á passar. (*la Tayona fá mutis per la primera dreta.*)

ESCENA V

FELIP Y MATEU

- MAT. ¿El Rafel á Barcelona altre cop?
FEL. No me 'n parlis d' en Rafel; ¡deixal estar!
MAT. Bé; ¿pero ha vingut ó no ha vingut? ¿vos he enganyat?
FEL. Ja es fora.
MAT. ¿S' estiman ó no s' estiman?
FEL. ¿Qué ho sé jo?
MAT. No l' heu vist á n' ella, quina carona més tristota, d' ensá que 'l Rafel se n' ha anat?
FEL. Mateu, jo patiré fins que 'm mori; que s'hi barrejan dintre meu, una munió de cosas estranyas, que 'm malmetan l' ánima. No sé si ho podré soportar gayre temps.
MAT. Y lo pitjor de tot no es pas aixó; si la Elvira també us estimés menos mal.
FEL. ¿Que no m' ho mereixo? ¿que li falta? ¡tot es per ella! ¿vol vestits? tria 'ls més hermosos; joyas... las de més preu; fá 'l que vol; fins la deixo ballar... ja ho has sentit. ¿Qué haig de fer més per ella?
MAT. En el meu entendre es una desagrahida.
FEL. Mateu... no 'n té de mals sentiments la Elvira.
MAT. Ya vos ho dich sempre; las donas son com las nous; jo bé n' hi tractadas de donas y tot just las conech una mica, no més que una mica.
FEL. Jo may n' había tractadas, may; sempre 'l trevall, sempre las minas. Vaig perdre l' enteniment! ¡y que me l' estimo!
MAT. A fe d' home de bé, que 'm sembla que encare ha de neixer la que á n' á mí m' arreplegui.
FEL. Donchs, ¿digas que en el mon tot es mentida?
MAT. D' aquestas historias no vos en vull parlar més per no encaparrarvos; aném, aném á sarau. (*Disposat á marxar.*)
FEL. Ja ho veig clar que soch un ignorant. Homes com jo, no haurian de neixer; hi fem nosa á n' el mon.
MAT. ¡Oh! si que ho sou de bó. (*Desapareix per la segona dreta.*)

ESCENA VI

TAYONA Y ELVIRA *per la primera dreta. Elvira ricament vestida y enjoyada dú á las mans una manteleta y un mocador.*

TAY. ¡Felip!... no hi es.

ELV. Si ja estich bé; no 'l cridéu; hi anirém al embalat; si, hi anirém; deixeume reposar una mica més. (*S' assenta*).

TAY. ¡Quina festa!... ¡válgans Deu! ¿vols que 't fassi una tassa de tila?

ELV. No; ja 'm passaré.

TAY. Desseguida estaré.

ELV. Gracias.

TAY. Tú mateixa.

ELV. No vos canseu; jo vos ho estimo.

TAY. Ja ho sabs que á n' á mí no 'm cansas may; jo lo que voldria es véurer ben alegre.

ELV. Si ja m'hi veuréu; si ja n' estich d' alegre; pero... qué vos diré; las riallas no venen quan jo mes las voldria; ara las voldria y. . (*esclatant ab plor.*) deixeume plorar.

TAY. (*conmoguda y dissimulant.*) Pero.... ¿qué tens?

ELV. Que 'l Rafel se n'ha anat y no 'l veuréu més!

TAY. Elvira... per Deu, aconsó at; que jo també me l' estimo; es mon germá.

ELV. (*de sopte y com revifantse d' alegria.*) ¿Vos ho sabéu que me l' estimo?. . ¡digueumho, digueumho! ¿y no 'm renyeu? ¿y me 'l puch estimar? ¿vritat que jo soch bona y que no fallo á n' el Felip estimantme á n' el Rafel desde lluny? perque jo no l'hi vull á la vora meu...

TAY. Ja ho sé.

ELV. Que jo aquesta tarde, quan ell me parlaba y me parlaba tenintme agafada, jo li he dit després que l' aborria... ¿ho heu sentit?

TAY. Sí.

ELV. Y no l' aborreixo, no, Tayona; que jo me l' estimo, y 'm moriré si ell no torna... pero li he dit perque no li vull á la vora que soch d' en Felip, soch seva y ho seré mentres Deu vulga.

TAY. Sí, filla, sí; ara no hi ha remey; es un nus que no 's desfa; no més lo trenca la mort; aconsólat pensant ab l' altre vida; 'l Felip te vol molt y es bó, que per tú ho faria tot.

ELV. Si jo també 'l vull y... ja ho sabéu, procuro qu' estiga sempre content de mí; y ara... desde avuy en endevant, l'hi diré més cosas y me 'l miraré més... perque ell ho vegi que jo me l' estimo... molt... com ell á n' á mí.

BAL. (*criant desde baix.*) ¡Tayona!

TAY. Calla; que algú crida.

- BAL. (*desde baix.*) ¡Tayona!
TAY. Es en Carlets. (*anant al finestral del foro.*)
BAL. ¿Qué hi ha Carlets?
BAL. El Felip diu si anéu... que vos espera.
TAY. (*crisant.*) Digali...
ELV. (*ab neguit*) Que sí; sí, Tayona.
BAL. (*crisant més*). No us sentho.
TAY. (*á la Elvira*). ¿Vols dir?
ELV. (*ab esforços*). Sí.
BAL. (*crisant més*). ¿Qué?
TAY. (*contestant á ne 'l Baldufa*). Que desseguida.
BAL. Está bé; diu que tanqueu de cop, que ell se n' ha endut las claus.
TAY. (*á ne 'l Baldufa*) Bueno.
BAL. (*crisant com anants en*) Que no triguéu.
TAY. (*baixant al proceni*). Me sembla que fem un bisbarat; més te valdria anar al llit.
ELV. Si 'l Felip ho vol.
TAY. Es per tú.
ELV. No hi fa rés; pero ell ho vol; que jo allí dintre l contradia y s' ha enfadat.
TAY. Pero no ballarás.
ELV. Pel meu gust no; ja vos ho podeu pensar; pero si ell m' ho mana, 't vull creure.
TAY. No t' hi obligará pas á que ballis.
ELV. Diu que aixis me divertiré.
TAY. Y quinas estranyesas! Está gelós de tú á més no poguer y vol que ballis... y ab altres, qu' ell no 'n sab.
ELV. Tampoch ho entench jo.
TAY. Avans no ho era pas aixis.
ELV. Que hi farém, ell ho disposa.
TAY. Paciencia, filla.
ELV. Quan volguéu.
TAY. Abrigat, que l' ayre de la nit es traidorot. (*posantli la manteleta*). Aixis.
ELV. Y vos?
TAY. Jo array; ab aquesta mica de mocador ne tinch ben be prou, per quaat sortim. Anem. (*Encert una bombeta*).
ELV. Si. (*aixecantse*). ¡Ay! no puch; tinch las cammas que no 'm poden dur. (*cayent asentada*).
TAY. Sí, jo ja t'ho deya; fem un disbarat ¿deixemho correr?
ELV. ¿Y 'l Felip?
TAY. Mirat, jo t' acompanyaré á n' el teu quarto y vaig á dirli á n' ell.
ELV. No, de cap manera, que s' alarmaria.
TAY. Donch l' esperaréin.
ELV. Si 'n Carlets vingúés...
TAY. Qui sab; potser torni y podriam enviarli un recado.
ELV. Sobretot no li diguéu pas qu' estich malalta.
TAY. ¿Vols dir?

- ELV. De cap modo: es que no n' estich de malalta...
¿ho sentiu?
- TAY. Si fá ó no fá totas dugas debém estar de la mateixa manera; jo també fora més bona per anarmen á jeurer que per res més.
- ELV. ¡Oh! sí, pobre Tayona; vos també sofriu.
- TAY. No 'n passis pena per mí.
- ELV. Aném aném al embalat.
- TAY. (*ab interés.*) Pero, ¿no ballarás?
- ELV. Si no podré.
- TAY. Que 'l Felip t'ha compromés els balls ab en Mateu y...
- ELV. (*de sopte, esfarahida.*) ¡El Mateu!... ¡may!
- TAY. ¡Ben fetl no ho vulguis.
- ELV. Aquest homé no 'l puch sentir parlar, ni sols véurel; que 'm diu unas cosas y 'm mira ab uns ulls que m' esbera. No, no m'hi deixéu de sola ab ell; ni una mica.
- TAY. (*animantse.*) Y si ho sapiguessis qu' ell ha sigut qui ha dit á n' el Rafel que tú sofrías vint ab el Felip.
- ELV. (*ab goig.*) ¡Ah! ¿ell l'hi ha dit? .. ¿y com ho sab?
- TAY. (*ab mirada de recriminació.*) Pero aixó no es cert; tú no hi pateixes al costat de 'l Felip.
- ELV. (*volgent dissimular.*) ¡Ay!... no... no... ¿pero d' ahont s'ho ha tret el Mateu?
- TAY. Enredos qu' ell posa, qui sab ab quins fins.
- ELV. (*resolta.*) Ara sí que no hi vull pas anar al embalat; si 'm prometéu anárvos en á dormir, jo també me n'hi vaig desseguida.
- TAY. Te faré companyia.
- ELV. Si no ho necesito; fora una mortificació ben inútil.
- TAY. Douchs, fins á ne 'l teu quarto y me 'n vaig á ne 'l meu.
- ELV. Aixís sí; que vull dormir forsa... ¡forsa!... fins que 'l cor me digui prou. (*mutis primera dreta ab llum.*)

ESCENA VII

BALDUFÀ Y TAYONA. (*Baldufa ab llanterna y claus segona dreta.*)

- BAL. Santa nit... ¡Ay, ay! Y no hi son; si no pot ser qu' hagin sortit; ¿per ahont haurían passat?
- TAY. (*surt per la primera dreta; ajusta la porta.*)
¡Ah! has tornar?
- BAL. Ja ho deya que hi foran; sí, y ara ab las claus y tot, que m' ha dit 'l Felip que us vingués á buscar, perquè la lluna fa 'l ximple y vos fará llum que 'l camí no es massa bó. Au quant volgueu... que l' embalat fa enveja de mirar... la catifa nova... las aranyas novas...

- miralls nous... posat al mitj jo, m' hi veig quatre vegades. *(tot encenent lo llum d' oli y apagant lo quinqué.*
- TAY. Donchs, has vingut al punt.
- BAL. Ja hi estéu á punt?
- TAY. Si; per anar al llit.
- BAL. *(sorprés).* ¿Com s' entén al llit?
- TAY. Entorneten las claus, tanca las portas y li dius á n' el Felip que tant l' Elvira com jo no 'ns trobém massa bé...
- BAL. *(sorprés).* ¿Qué teniu?
- TAY. Y hem anat a dormir; ab aixó que 'ns trobarà al llit.
- BAL. ¿Qué es de debó?
- TAY. Y tan de debó.
- BAL. Vaja, que la feu massa grossa de no venir al ball; aquesta tarde ja os heu venut la comedia y ara...
- TAY. Que hi vols que ti hi digui; passa aixís; si tu 't trovesis com jo no estaria pas per orgas.
- BAL. Si es ball ab orquesta.
- TAY. Ni per orquestas; li dius aixís y res més.
- BAL. *(conformantse).* Bueno, bueno; que paséu molt bona nit y que demá vos trovéu més reixidas.
- TAY. Y tú que 't diverteixis.
- BAL. *(tot anantsen segona dreta).* Jo si que... tots els ballaré! *(Tayona que ja ha apagat lo quinqué; ajusta 'l finestral del foro y fa mutis ab la bombeta á la má per la porteta del angul esquerra. L' escena queda completament fosca).*

ESCENA VIII

RAFEL. *à poch ELVIRA. (Algüns segons després de desaparèixer Tayona y que se sentirà mes clar que may lo soroll de l'aygua de la boca de la mina, apareix en Rafel ab molt misteri per la porta segona dreta y dirigintse cautelosament al foro, obra de bat á bat lo finestral, mirant á baix, fins que fá una indicació satisfactoria, perquè 'l Baldufa figura haber sortit ja de la casa; per lo finestral entra la claror de la lluna que s'apaga als pochs segons fins que torna á entrar á la sortida de la Elvira y no 's mou hasta 'l final del acte; després el Rafel sempre cautelosament y com recantli, 's dirigeix á la porta primera de la dreta y ab esforços després d'un altre intent truca molt baix, ab los nusos de'ls dits, y observant que no li contestan torna á trucar com avans pero més fort y Elvira desde dintre diu: «Ja podeu entrar que la porta es ajustada». Al sentirho en Rafel fá indicació de desagrado y torna á trucar com avans, sortint casi desseguida la Elvira ab la cabellera estesa y mitj despullada dihent al obrir la porta: «Si es ajustada». Paraula que no pot acabar per la forta sorpresa que li causa 'l Rafel, fent un crit que aquell li apaga posantli la mà á la boca).*

ELV. *(de dintre).* Ja podeu entrar, que la porta es ajustada. *(Rafel tornant á trucar).*

ELV. *(sortint).* Si es ajustat... ¡¡Rafel!...

RAF. Chist!... no cridis.

ELV. ¿Ets tú?

RAF. *(ab tò baix).* Calla. Aixís com aquest demali he vingut ab recansa, al marxar aquesta tarde, m'ha faltat la voluntat y... ho pots creure: amagat dintre del bosch del puig d'una hombra y allí plorant com un nen que s'ha perdut, me miraba 'l poble dint e la fontalada y... no he pogut tornármeh á Barcelona; que jo be ho volia, que ho he jurat á mon germá; pero... habia de despedirmen de tú; per aixó he vingut, aquí 'm tens.

ELV. Si 's descubreix Rafel... ¡que pateixo!

RAF. No tinguis por, que ningú m'ha vist, ningú. At ser vespre per entre 'ls esbarsés del rieral que n'hi ha molts... mirat; *(ensenyantli la mà ab sanch.)* m'he punxat.

ELV. ¡Hasta sanch! ¡pobret!

RAF. Qué hi fá si jo ho volia. Caminant com lladre que 'l somatent el busca, jo tot arrupit he arribat fins á n'aquí molt á la vora... á la vora teu y.. ja hi soch; no me 'n treguis que ja me 'n aniré sens que m'ho diguis; no me 'n treguis.

- ELV. Pero ¿com has entrat?
- RAF. Amagat he sentit la cansó nova y... ¡quina tristesa m'ha fet perque jo no la sentia al costat teu! Quan tots han sigut fora, hasta 'l Felip que jo l'hi vist sortir, arrapat per la paret he saltat al barri; més tart en Carlets ha obert deixant ajustada la porta d'entrada... y ja ho sabs;... tan sols per tú ho hi fet tot... perque 'm diguis si es vritat que m'aborreixes; si tú ja no ets la Elvira d'avans de quan eram noys, de quant ens besavam!
- ELV. *(no poguent(contenir sa passió.)* Rafel... Rafel... que no puch més.. ¡déixam que 'm matas!
- RAF. ¿No es cert que no m'aborreixes? ¿que jo 'm mereixo que m'estimis, perquè jo t'hi he estimat tota la vida? Dígamho; dígamho.
- ELV. *(ab esforços, pero ab ferm amor.)* Sí... ¿y ara qué més vols?
- RAF. *(ab goig.)* Y ho has dit que sí
- ELV. *(resolta.)* Sí; t'estimo.
- RAF. *(abrassantla.)* ¡Gracias! *(ab esforços.)* Y ara... un petó.
- ELV. *(ab energia.)* ¡Aixó may! soch d'en Felip.
- RAF. Ja ho sé, no 'm martiritisis; déixam, déixam que te 'l fassi; un no més al mitj del front y... serà potser l'últim adeu de la nostre despedida.
- ELV. *(no poguent resistir y cayent en brassos d'en Rafel.)* ¡Rafel! ¡Per compassió!...
- RAF. ¿No ho veus?... ¡Si ho ets de meval *(pausa. abrassats va per ferli un petó 'n Rafel á la Elvira y 'ls sorprén la veu d'en Felip.)*
- FEL. *(desde dintre, figurant que puja per la escala)*
¡Elviral
- ELV. *(separantse esfarahits l'un del altre.)* ¡Ell!
- RAF. ¡Mon germá!
- ELV. ¡Fuig!... *(indicantli 'l finestral.)*
- FEL. *(desde dintre pujant.)* ¡Elvira!
- ELV. *(insistent.)* Salta pe'l finestral.
- RAF. *(acobardit s'arrecona en últim terme de la guerra.)* No puch que 'l cor se 'm gela.
- ELV. *(anant ab esforços á rebre 'n Felip.)* ¡Verge María!
- RAF. ¡Deume forsas, Senyor! *(tol aixó molt ràpit.)*

ESCENA ÚLTIMA

DITS Y FELIP *(per la segona dreta. Eloira surt á rebre 'n Felip per evitar que vegi á n' en Rafel y dar lloch á que aqueix fugi.)*

FEL. *(entrant.)* ¡Elvira!

ELV. *(costantli molt.)* Aquí 'm tens.

FEL. ¡Coin!.. ¿no estás bona?... ¿qué 't passa?... ¿érats ja al llit?... Respón.

ELV. *(contestant d' esma.)* Sí.. sí.

FEL. *(agafantla y volguentla baixar en primer terme del proceñi y véurerla.)* Vina; seu.

ELV. *(resistintsi primer; després espantada diu:)* No... ¡perdó!

FEL. *(sorpresa. Escampant la vista per la escena y veient á n' en Rafel.)* ¡Perdó?... ¡Tú! ¡En Rafel á n' aquí! ¡á casa meva! ¡ab la Elvira y junts tots dos! ¡Y sols!... Ab el dimoni... Vínam... vínam aquí... ¡Acóstat! no; ja 't vinch á buscar, no 't moguis. *(agafant fort á ne 'l Rafel)*

RAF. *(acobardit.)* ¡Germá!

FEL. ¡Calla! que jo no ho soch de germá teu; que tú y jo no ho som nats d' una mare!... ¡M' has enganyat!.. y plorabas... y fins jo he plorat...

ELV. *(refentse s' acosta á ne 'l grupo.)* ¡Soch ignocent!

FEL. *(ab despreci y odi.)* Es pregunta que no 't faig ni vull saberho. *(ab rabia á n' en Rafel, rebregantlo.)* A n' á tú 't vull; á ella la deixo. A n' á tú, no més que á n' á tú!... ¡que t'ho mereixes!

ELV. ¡Per misericordia, Felip! ¡Soch vostre!

FEL. *(sempre ab despreci y odi.)* ¡Jo t' escupo y te aborreixo! ¡Fuig d' aquí! ¡Vésten lluny!... Sí-gaho de tothóm menos meva; que ja 't pot pendre 'l primer que 't vulgui y que t' aprofiti eom á rebutx de mala dona.

RAF. *(ab tó suplicant y reprimint sas energias.)* ¡Germá... que la Elvira es virtuosa... t'ho juro.

FEL. *(sempre igual.)* Com tú; aparellats tots dos y ab un altar.. que hos resin com á sants... aixó voldríau... ¡Malehit sigas!

ELB. *(fent lo que indica.)* ¡Felip!... espós meu... de genolls; mireumhi... Jo vos estimo no més que á ne vos...

FEL. ¡Calla!... ¡apártat! que la xardor dels petóns qu' hos heu fet, m' ofega!

RAF. *(agenollantse.)* ¡Felip!... ¡germá!... ¡pare meu! que ho ets de pare...

FEL. *(molt enérgich.)* Jo no 't soch res.

- ELV. ¡Felip!...
- RAF. ¡Compassió! *(cayent arrodillat.)*
- FEL. Rés; y per probarho.. *(va per escanyar á ne 'l Rafel y en aquest precis moment cau mort.)* ¡Ay! *(Elvira y Rafel, horroritzats se ajupan per amparar lo cadávre de 'l Felip.)*
- ELV. ¡¡Felip!!
- RAF. ¡Germá!
- ELV. ¡¡Mort!!
- RAF. *(al tocarse ab Elvira, de sopte recula esfara- hit y amagant lo rostre entre sas mans, diu:)* No... ¡Ell ens separa! *(Felip mort en terra; Elvira abrassantlo; Rafel en l' actitut indi- cada. La lluna ilumina 'l quadro y se sent lluny lo primer vals del embalat y aprop lo so- roll de l' aygua de la boca de la mina.—Teló.)*

FI DEL DRAMA.

